

ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ "Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ" • ΤΕΥΧΟΣ 70 ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2025

Καλά Χριστούγεννα και ευτυχισμένο το 2026

**Το Καστρί και η Καστανιά στα
παλιά τεφτέρια των Οθωμανών
σουλτάνων**

Σελ. 12-13

**Χρήστος Καρκάλας ένας
Γεωπόνος με όραμα**

Σελ. 14-15

**Περιοδική έκθεση στο αρχαιο-
λογικό μουσείο της Σπάρτης**

Σελ. 20-21

Τραγουδώντας τα Χριστούγεννα

Φωτο: Αντωνία Δαμιανάκη

Τον φετινό Οκτώβριο 2025, χάσαμε τον τρίτο πυλώνα του σύγχρονου εθνικού μας πολιτισμού, τον Διονύση Σαββόπουλο. Πέρα από τη μουσική και την ευρηματική στιχουργική του ικανότητα διέθετε την ευφυΐα και το ένστικτο να προβλέπει αυτό που έρχεται. Εξάλλου αυτό είναι η τέχνη. Εμείς που μεγαλώσαμε με τα τραγούδια του, σαν να ορφανέψαμε. Για να κάνω εισαγωγή στο επόμενο θέμα μεταφέρω ορισμένους στίχους από το τραγούδι του για το Κιλελέρ.

Πυρκαγιά, πυρκαγιά
μες στο μυαλό μου πυρκαγιά
πυρκαγιά στη Θεσσαλία
και στα δώδεκα χωριά.
Κιλελέρ, ω Κιλελέρ.

.....
Στρατός περνούσε όλη τη νύχτα
με τρένα και με φορτηγά
κι είχαν κλείσει όλοι οι δρόμοι
για τη Λάρισα.

Έξι Μαρτίου χίλια εννιακόσια δέκα.

Αυτές τις ημέρες η Ελλάδα δονείται από τους αγώνες των αγροτών. Δε θα αναφερθούμε στο σκάνδαλο του ΟΠΕΚΕΠΕ, αλλά στο γεγονός ότι εδώ και δεκαετίες δεν υπήρξε εθνική στρατηγική για το τι αγροτική παραγωγή θέλουμε, τι ποσοστό του πληθυσμού θα ασχολείται με την γεωργία, ποιος είναι ο ορίζοντας με βάση και την επερχόμενη εξέλιξη

της τεχνολογίας. Κι όμως πάντα υπήρχαν φωτισμένοι άνθρωποι που μεμονωμένα προσπάθησαν να βάλουν ένα λιθαράκι. Ένας τέτοιος ο Χρήστος Καρκάλας, γεωπόνος στην περιοχή μας την περίοδο 1950. Η Βαρβάρα Κεμερίδου, σ' αυτό το τεύχος, μετά από έρευνα μας παρουσιάζει τη δράση του.

Ο Διευθυντής Ερευνών στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών Ηλίας Κολοβός μας οδηγεί να καταδυθούμε στην ιστορία μας και στο Καστρί και την Καστανιά στα παλιά τεφτέρια των Οθωμανών σουλτάνων. Η Προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λακωνίας Ευαγγελία Πάντου μας δίνει μια εικόνα των εργασιών που έχουν γίνει στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Σπάρτης και την περιοδική έκθεση «Λεωνίδα ο Λακεδαιμόνιος» που εστιάζει στον θρυλικό βασιλιά Λεωνίδα και την αρχαία σπαρτιατική παράδοση. Πρέπει όλοι να την επισκεφτούμε.

Η Κάρεν-Καλίσσα Χιώτη παρεμβαίνει με ένα εξαιρετικό θέμα, την αντιμετώπιση της φτώχειας στην Ευρώπη.

Όπως κάθε χρόνο πραγματοποιήθηκε και φέτος με μεγάλη επιτυχία η «Μπουκουβάλα» από τον Σύλλογο Ταυγέτου η «Λουσίνα». Παρότι έβρεχε την ημέρα, οι διοργανωτές είχαν κάνει εξαιρετικές ετοιμασίες, η συμμετοχή ήταν πολύ μεγάλη και απολαύσαμε την πρώτη μπουκουβάλα – καψαλισμένο ψωμί βουτηγμένο σε φρέσκο λάδι –, τα άλλα εδέσματα και την παραδοσιακή μουσική.

Από όλο το Διοικητικό Συμβούλιο του Πολυδεύκη
Καλά Χριστούγεννα, Ευτυχισμένο το Νέο Έτος.

Έντυπη Εφημερίδα

«ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ιδιοκτήτης: Πολιτιστικός Σύλλογος Καστορείου

«ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ταχυδρομική Διεύθυνση:

Καστόρειο Λακωνίας, τ.κ. 23059

τηλ.: 6973208890, 6944377514

<http://polydefkis.gr>

e-mail: polydefkiskastori@gmail.com

Εκδότης: Η Πρόεδρος Ευγενία Λαμπή

Συντακτική Επιτροπή

Βαρβάρα Κεμερίδου, Γιάννης Αρφάνης,
Αγγελική Βαριαδάκη, Ελένη Βλαχογιάννη,
Ευγενία Λαμπή, Καίτη Σμυρνιού,
Γιώργος Σκαφιδάς

Αγροτικά, Αθλητικά: Γιώργος Σκαφιδάς

Επιστημονικά: Ευγενία Λαμπή

Κοινωνικά: Ελένη Βλαχογιάννη, Καίτη Σμυρνιού

Περιβαλλοντικά: Γιάννης Αρφάνης

Πολιτιστικά - Λαογραφικά: Βαρβάρα Κεμερίδου

Φωτογραφικό υλικό: Βασίλης Λαγανάς, Κω/νος Χ. Λαγανάς

Γιάννης Αρφάνης, Γιώργος Λαγανάς, Θ. Ανδριανός

Π. Γεώργαρης, Καίτη Σμυρνιού, Ηλίας Γρηγοράκης

Χορηγίες: Καίτη Σμυρνιού

Καστανιώτικα: Γιώργος Λαγανάς

Ανταποκριτές

Καστόρι - Βόρειοι Δήμοι: Θεόδωρος Αλαφogiαννης,

Παναγιώτης Λαμπράκης, Νίκος Λαγανάς

ΗΠΑ: Maria Bascous

Αυστραλία: Angela Vasilas

Παραγωγή - Εκτύπωση: Stilvopress, Αγ. Αναργύρων 4,
Καμίνια Πειραιάς, e-mail: stilvopress@gmail.com

Καστανιώτικα

Φέτος δεν είχε λαδιά μεγάλη, όμως όλοι οι έχοντες ελιές έπесαν με τα «μούτρα» στο μάζεμα. Η έλλειψη εργατικών χεριών σε όλες τις ελαιοπαραγωγικές χώρες έφερε πλήθος μηχανημάτων για τη γρήγορη συλλογή του καρπού. Από τα μέσα Νοεμβρίου, σε όλο τον κάμπο άκουγες το βουητό των μηχανημάτων που κάνουν εύκολο το μάζεμα της ελιάς. Καλοφάγωτο Πατριώτες.

Στο διαδίκτυο κυκλοφόρησε μια αναφορά προς την Προϊσταμένη Αρχή του αιμνήστου ταχυδρόμου της Καστανιάς Σταμάτη Σταματοπούλου. Έχει γραφεί στις αρχές της δεκαετίας του '50 και αναφέρει με παραστατικό τρόπο το πέρασμα του ταχυδρόμου σε όλους τους οικισμούς της περιοχής, που δυστυχώς τώρα δεν υπάρχει. Πιστεύω να το δημοσιεύσει σε κάποιο επόμενο φύλλο του ο «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ» για να το διαβάσουν και να το απολαύσουν όλοι οι αναγνώστες.

Τέτοια εποχή των γιορτών των Χριστουγέννων, γύρω από το τζάκι οι γιαγιάδες μας πάντα είχαν ένα παραμύθι να μας πουν για τους Καλικάντζαρους που έρχονται το Δωδεκάμηρο. Γυρνάνε έξω τα βράδια, κατά προτίμηση στοργυλό-κάθονται στους μύλους, ψήνοντας βατράχια στη φωτιά και φοβίζουν τους μωλανάδες και όλους όσους πάνε να αλέσουν. Από τις εκδόσεις Υπατία-Λυδία έχει κυκλοφορήσει ένα τέτοιο παραμύθι της Μαριάνθης Μαστρονικόλα-Γουλέ με τίτλο «Η Κατσιμπούλα και οι Καλικάντζαροι». Είναι ένα παραδοσιακό παραμύθι από το Καστόρι της Λακωνίας. Η Κα-

τσιμπούλα ήταν ένα μικρό κορίτσι που το έστειλε η μάνα του στο μύλο και βρήκε τους Καλικάντζαρους εκεί. Όπως αναφέρει η συγγραφέας, αυτό το παραμύθι της το διηγιόταν η γιαγιά της Πότα, στον Αγιάνη Σπάρτης. Η καταγωγή της γιαγιάς ήταν από την Καστανιά. Αν το βρείτε σε κανένα βιβλιοπωλείο ρίχτε του μια ματιά.

Στο τεύχος αυτό του «Πολυδεύκη» με χαρά φιλοξενούμε ένα κείμενο του καθηγητή Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Ηλία Κολοβού με την ιστορία του Καστρίου. Το Καστρί, λόγω και της θέσης του, άκμασε στα Βυζαντινά χρόνια αλλά και επί Τουρκοκρατίας, όταν η Καστανιά ήταν ένας μικρός οικισμός. Ο γράφων στα «Καστανιώτικα» είχε αναφερθεί στον καθηγητή Ιστορίας Ηλία Κολοβό στο τεύχος 67 τονίζοντας ότι έχει καταγωγή από την περιοχή, είναι δε γιος της Ελένης Χίου, κόρης του μπάρμπα Λιά από το Καστρί. Σε προσεχές τεύχος, πιστεύω ότι θα έχουμε την χαρά και την τιμή να του πάρουμε μια συνέντευξη για την περιοχή μας και την ιστορία της αλλά και να τον γνωρίσουμε καλύτερα.

Για το κτήριο του αιμνήστου Σπυρόπουλου έχουμε κανένα νέο; Τι έχει γίνει με τον εργολάβο; Έχει κηρυχτεί έκπτωτος;

Φτάσαμε τα 70 τεύχη του «Πολυδεύκη». Κοντά είναι και τα εκατό. Να είμαστε όλοι καλά να γράφουμε και να διαβάζουμε για τον τόπο μας.

Γειά σας πατριώτες

Ο Καστανιώτης
gld@otenet.gr

Σπάρτη μαρτυρική πόλη

Στη Συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου, 10/12/2025, το Σώμα αποφάσισε ομόφωνα να αιτηθεί την ένταξη της Σπάρτης στις «Μαρτυρικές Πόλεις» της Ελλάδας λόγω της τραγικής σφαγής των 118 Σπαρτιατών στο Μονοδένδρι ως αντίποινα για την δράση της Εθνικής Αντίστασης κατά των Γερμανών. Το θέμα εισήγαγαν οι δημοτικές παρατάξεις της αντιπολίτευσης, με εισηγητές τον Γιώργο Κουρεμπή από τη «Δημοτική Ενωτική Κίνηση Σπάρτης», του Ευ. Βαλιώτη και τη Μαρία Τσιρώνη από τη «Σπάρτη Μπροστά», της Αν. Κανελλοπούλου. Στις 26 Νοεμβρίου 1943, οι γερμανικές δυνάμεις κατοχής εκτέλεσαν 118 ομήρους από τη Σπάρτη και την ευρύτερη περιοχή, μεταξύ των οποίων και ανήλικα παιδιά, στην περιοχή Μονοδένδρι Λακωνίας.

Ένα απόσπασμα από την κοινή εισήγηση περιγράφει το μέγεθος της θυσίας: «Νέοι άνθρωποι, μορφωμένοι, ευέλπιδες, ανθοί της κοινωνίας μας, στάθηκαν με το ίδιο σθένος που διακήρυττε η πόλη τους από τα βάθνη των αιώνων. Δεν ικέτευσαν, δεν εξευτελίστηκαν, δεν απαρνήθηκαν την ελευθερία τους. Έπεσαν όπως αρμόζει σε τέκνα της Λακεδαιμόνιος: στέρεοι, θαρραλέοι, ελεύθεροι μέχρι την τελευταία τους ανάσα.

Εκεί, στο Μονοδένδρι, στη νεότερη «Θερμοπύλη» της πόλης μας, ο ήχος των ριπών έγινε το σύγχρονο ανάλογο του «Μολών Λαβέ». Η

Σπάρτη του Λεωνίδα και του Παλαιολόγου, συναντήθηκαν και έγιναν ένα με τη Σπάρτη του 1943. Στη θυσία τους τιμούμε κάθε ήρωα συμπατριώτη μας που ως γνήσιος Σπαρτιάτης, βρέθηκε σε κάθε πατριωτικό προσκλητήριο και έπεσε για τις αξίες και τα ιδανικά του Έθνους.»

Ε.Α.

Υπάρχει ελπίδα για το κτήριο Σπυρόπουλου

Το έργο «Επισκευή-Ανακαίνιση του κτηρίου Σπυρόπουλου» αφορά επεμβάσεις επισκευής, ανακαίνισης και αποκατάστασης του δημοτικού αυτού κτηρίου, ολικής επιφανείας 610,78 m². Το έργο είναι ενταγμένο στο Πρόγραμμα «Α. Τρίτης». Δυστυχώς, όπως και σε άλλα έργα του Δήμου Σπάρτης, δεν προχώρησε από υπαιτιότητα του εργολάβου, ο οποίος μειοδότησε. Όπως μας πληροφόρησε ο Δημοτικός Σύμβουλος Γιώργος Κουρεμπής το Δημοτικό Συμβούλιο αποφάσισε την ένταξη και του παραπάνω έργου στις νομικές ενέργειες, ώστε να κηρυχτεί ο εργολάβος έκπτωτος. Ελπίζουμε σε μια θετική έκβαση των ενεργειών.

Ε.Α.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Η Ελένη Κραμποβίτη του Ιωάννη που επιχειρεί στο Καστόρειο με επιτυχία, επέκτεινε τις εμπορικές της δραστηριότητες ανοίγοντας ένα «Γλυκοπωλείο» με παραδοσιακά γλυκά. Ευχόμαστε στην Ελένη επιτυχία στο νέο επιχειρημά της και πάντα καλές δουλειές.

- Λίγες ημέρες πριν τον εορτασμό του Αγίου Θεοκλήτου ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας Καστορείου ενημερώθηκε ότι δεν θα παρίστατο στρατιωτικό άγημα στο Καστόρειο στον εορτασμό της μνήμης του Πολιούχου μας, παρά μόνο στην επιμνημόσυνη Δέηση στο μνημείο των αδικοχαμένων Στρατιωτών στον Καραβά. Να θυμίσουμε ότι

στρατιωτικό άγημα για απόδοση τιμών παρίσταται από το έτος 1963 από τον πρώτο εορτασμό της μνήμης του Αγίου Θεοκλήτου και της τοποθέτηση της ιερής εικόνας του στον Κεντρικό Ναό μας. Ο Πρόεδρος, όπως ο ίδιος μας πληροφόρησε, αμέσως απευθύνθηκε προσωπικά στον Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας και βουλευτή Λακωνίας κ. Αθανάσιο Δαβάκη, ο οποίος ανταποκρίθηκε άμεσα και με τη δική του παρέμβαση το στρατιωτικό άγημα παρέστη στον εορτασμό και απέδωσε τιμές. Η απόδοση τιμών από το στρατιωτικό άγημα λαμπρύνει τον εορτασμό του Αγίου μας και η τυχόν απουσία του θα μας λυπήσει όλους μας.

Ε.Β.

Το Γεωργίτσι, ο Δήμος Σπάρτης και η Πολεμική Αεροπορία τιμούν τους πεσόντες υπέρ Πατρίδος Αεροπόρους

Την Κυριακή στις 9 Νοεμβρίου 2025 πραγματοποιήθηκαν στο Γεωργίτσι οι καθιερωμένες εκδηλώσεις τιμής και μνήμης για τους υπέρ πατρίδος πεσόντες Αεροπόρους της Βόρειας Λακεδαιμόνιος με μέριμνα του Δήμου Σπάρτης και της Τοπικής Κοινότητας Γεωργιτίου.

Οι εκδηλώσεις ξεκίνησαν το πρωί στον Ι.Ν. της Υπαπαντής του Κυρίου, όπου τελέσθηκε η Θεία Λειτουργία χοροστατούντος του Πανοσιολογιότατου Αρχιμανδρίτη Ραφαήλ Τσάλια της Ιεράς

Μητρόπολης Σπάρτης. Στη συνέχεια ακολούθησαν στο μνημείο πεσόντων Αεροπόρων όπου τελέστηκε η επιμνημόσυνη δέηση, κατάθεση στεφάνων, τηρήθηκε σιγή ενός λεπτού και έγινε ανάκρουση του Εθνικού Ύμνου. Τέλος, η πρόεδρος της Κοινότητας Γεωργιτίου κ. Άννα Πατσιλιβα εκφώνησε επίκαιρη ομιλία.

Στις εκδηλώσεις παρέστησαν ο Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Αθανάσιος Δαβάκης, ο Αντιπεριφερειάρχης Λακωνίας κ. Θεόδωρος Βερούτης, ο Δήμαρχος

Σπάρτης κ. Μιχάλης Βακαλόπουλος, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Σπάρτης κ. Στέφανος Βρεττάκος, αντιδήμαρχοι και μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου Σπάρτης, ο Αντιπεριφερειάρχης Δημοσθένης Γρηγοριάδης, ως εκπρόσωπος του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας, ο Διοικητής της 124 ΠΒΕ Σμήναρχος κ. Μαργαρίτης Μουρμούρης, ο Διοικητής της Στρατιωτικής Φρουράς Λακωνίας Ταξίαρχος κ. Γεώργιος Ζορμπάς, αντιπροσωπείες Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σω-

μάτων Ασφαλείας και πλήθος κόσμου. Οι πεσόντες υπέρ πατρίδος αεροπόροι Βόρειας Λακεδαιμόνιος είναι οι εξής: Πετράκης Γρηγόριος Ανθυποσμηναγός, έπεσε στις 10-5-1921. Γιάνναρης Ευάγγελος Υποσμηναγός, έπεσε στις 30-10-1940, Σκουμπέλος Νικόλαος, επισμηναγός, έπεσε στις 23-2-1941. Φαρφαράς Γεώργιος Επισμηναγός, έπεσε τον Μάιο του 1944. Γομάτος Ιωάννης του Ηλία Ανθυποσμηναγός, έπεσε στις 16-8-1971

Ε.Β.

17η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΠΟΥΚΟΥΒΑΛΑΣ 2025

8 Νοεμβρίου 2025

«το πεπρωμένον φυγείν αδύνατον»

Για μία ακόμα χρονιά, παρότι το Δ.Σ. για να εξευμενίσει τον καιρό όρισε ένα 20ήμερο νωρίτερα τη γιορτή, αυτός πιστός στην παράδοση έδειξε το χειμωνιάτικό του πρόσωπο ανήμερα της γιορτής με συνεχή βροχή και κρύο.

Παρόλα αυτά, πάρα πολύ τολμηροί αψήφησαν τις άσχημες καιρικές συνθήκες και για δεκάτη έβδομη χρονιά γιόρτασαν μαζί μας στον Άγιο Μάμα τη θεσμοθετημένη Γιορτή της Μπουκουβάλας για την έναρξη της ελαιοκομικής περιόδου.

Ο Σύλλογός μας, όπως κάθε χρόνο, αφού προηγουμένως φρόντισε να στεγάσει το χώρο, από νωρίς το πρωί ετοίμασε την

καθιερωμένη παραδοσιακή φασολάδα και μπουκουβάλα, καθώς επίσης πρόσφερε ελιές, λουκάνικο, σουβλάκια, γκιούλμασι και άφθονο κόκκινο κρασί. Επίσης στο περίπερό του διέθεσε προϊόντα και γλυκά με βάση το ελαιόλαδο (αλοιφή της φωτιάς, βαλσαμέλαιο, λαδοκουραμπιέδες, μελομακάρονα) που είχαν ετοιμάσει οι γυναίκες-μέλη και φίλοι του Συλλόγου. Με τους ήχους παραδοσιακής μουσικής το γλέντι κράτησε μέχρι τις βραδινές ώρες.

Στη γιορτή μάς τίμησαν με την παρουσία τους ο Εφημέριος Καστορείου πατέρας Νεκτάριος, ο Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας Αθανάσιος Δαβάκης, ο Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας κ. Θεόδωρος Βερούτης, οι Αντιδήμαρχοι κ. Δημήτριος Μαλλιαρός, Θεοφάνης Λάζαρης και Δημήτριος Γιαννόπουλος, οι Δημοτικές Σύμβουλοι κυρίες Αναστασία Κανελοπούλου και Μαρία Τσιρώνη.

Επίσης την στήριξη τους και τις ευχές τους απέστειλαν ο Βουλευτής Λακωνίας κ. Νεοκλής Κρητικός, ο Περιφερειάρχης Πελοποννήσου κ. Δημήτριος Πτωχός και η επικεφαλής της μείζονος αντιπολίτευσης Δημοτική Σύμβουλος κυρία Ντία Τζανετέα.

Παραβρέθηκαν στη γιορτή ομάδες του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου Πύργου, του ΠΕΡΙΠΟΛΟ ΑΤΤΙΚΗΣ και του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου Σπάρτης, αλλά και πολλοί πεζοπόροι που προηγουμένως είχαν πεζοπορήσει στα μονοπάτια της περιοχής μας.

Παραδοσιακά προϊόντα επίσης παρουσίασαν τα παιδιά του Λυκείου και Γυμνασίου Καστορείου, τα μέλη του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων και τα παιδιά του Δη-

μοτικού Σχολείου με γλυκά κουταλιού, χειροποίητα λικέρ, αλλά και μικροί παραγωγοί που διέθεσαν παραδοσιακά προϊόντα της περιοχής: μέλι, αμύγδαλα, κολοκύθες, λάδι, κρασί, τσίπουρο, ξερά σύκα, καρύδια και κάστανα.

Στόχοι της γιορτής μας:

- η ανάδειξη και προβολή του ποιοτικού ελαιόλαδου και της επιτραπέζιας ελιάς των μικρών παραγωγών
- η γνωστοποίηση της διατροφικής αξίας των προϊόντων της ελιάς με την προβολή τοπικών παραδοσιακών συνταγών
- η προσέλκυση επισκεπτών (ανάπτυξη αγροτουρισμού)
- η ενημέρωση των παραγωγών για νέα προγράμματα και τρόπους καλλιέργειας και
- η ενίσχυση των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών σχέσεων μεταξύ των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής μας.

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι αυτοί οι στόχοι επιτεύχθηκαν σχεδόν στο σύνολό τους.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ευχαριστεί θερμά τους Συνδιοργανωτές Περιφέρεια Πελοποννήσου και Δήμο Σπάρτης και όλους τους συντελεστές της γιορτής, μέλη και φίλους του Συλλόγου για την, για μία ακόμα χρονιά, συνεργασία και αμέριστη βοήθειά τους.

Με θερμές ευχές για Ευτυχισμένο τον ερχόμενο Χρόνο, Χρόνια Πολλά!

Κ. Χ. Λαγανάς

Φωτο: Β. Λαγανάς, Ε.Λ.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΤΑΓΓΕΤΟΥ
«Η ΛΟΥΣΙΝΑ»
Σωματείο ανεγγραμμένο: Αριθ. Απόφ. 247/2000
Μονομελούς Πρωτοδικείου Σπάρτης

Νοεμβρίου 9, 2025

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας εκφράζει τις ολόθερμες ευχαριστίες του σε όλους τους συντελεστές της άρτιας διοργάνωσης και επιτυχίας της Γιορτής της Μπουκουβάλας, σε πείσμα του καιρού και των προβλέψεων:

- τους συνδιοργανωτές Περιφέρεια Πελοποννήσου/Π.Ε. Λακωνίας και Δήμο Σπάρτης
- τους χορηγούς: Μύλοι Σόγιας Α.Ε., Φάρμα Σκαφιδά, την ταβέρνα ΔΙΠΟΡΤΟ και τον φούρνο Πελλάνας του Γιάννη Δήμου
- τους δωροθέτες:
- Electronet Σπάρτης, Φαρμακείο Μπασκουρέλου, οικ. Γεωργ. Λάμπου, Οικοτεχνία Οικονομάκη, Αγγέλα Σκρουμπέλου, Βασιλική Σκρουμπέλου, Χριστίνα Κορτζή, Σ/Μ Κούμαρη, Σ/Μ Λαγανά.
- τα παιδιά του Γενικού Λυκείου και του Γυμνασίου Καστορείου και τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων Δημοτικού Σχολείου Καστορείου, αλλά και τους μικρούς παραγωγούς που με τα εκθέματα και προϊόντα τους ομόρφησαν την εκδήλωση
- τους φίλους από το ΠΕΡΙΠΟΛΟ ΑΤΤΙΚΗΣ και Ε.Ο.Σ. ΠΥΡΓΟΥ και ΣΠΑΡΤΗΣ
- τα παιδιά από το Λιμένι, που κάθε χρόνο μάς τιμούν και μάς στηρίζουν.
- τα μέλη αλλά και φίλους μας Μανώλη Μαρκουράκη, Γιώργο Λιναρδάκη, Τζένη Κορτζή, Γιάννα Στεργιαννάκου, Πανάγο Βασιλείου, Γιάννη Ζούζουλα, Γιάννη Μερκεούλια, Σπύρο Μάνδηλα, Σπύρο Τζαμούρη, Παν Πηγαδιώτη, Γεωργία Μουτή-Οικονομοπούλου, Κική Λιναρδάκη, Κατερίνα Σκαρμούτσου, Θανάση Ανδριανό, Κώστα Ν. Λαγανά, Βασίλη Καλαμαρά, Νίκο Κωστούλα, Χρήστο Κωστούλα και τον μαθητή Στάθη Γ. Παρασκευόπουλο για την πολύτιμη βοήθειά τους.
- επίσης το Δήμο Σπάρτης με το Συμβούλιο της Δημοτικής Κοινότητας Καστορείου - Πρόεδρο Χρήστο Βασιλείου και Σύμβουλο Βασίλη Λαγανά για την συνεργασία και την αμέριστη βοήθειά τους
- ιδιαίτερα θερμές ευχές και ευχαριστίες στην κα Νάγια Μητσάκη, νέο μέλος του Συλλόγου μας για την πολύτιμη και άψογη διαχείριση του ταμείου, σε όλη τη διάρκεια της Γιορτής. Ολόθερμες ευχαριστίες στους επίσημους προσκεκλημένους: Εφημέριο Καστορείου π. Νεκτάριο Παπαδόπουλο, κκ Υφυπουργό Εθνικής Άμυνας Αθανάσιο Δαβάκη, τον Αντιπεριφερειάρχη μας κ. Θεόδωρο Βερούτη, τους Αντιδημάρχους Δημήτριο Μαλλιαρό, Θεοφάνη Λάζαρη, Δημήτριο Γιαννόπουλο, τις Δημοτικές Συμβούλους κυρίες Αναστασία Κανελοπούλου και Μαρία Τσιρώνη.

Επίσης θερμές ευχαριστίες στον Βουλευτή Λακωνίας κ. Νεοκλή Κρητικό, τον Περιφερειάρχη Πελοποννήσου κ. Δημήτριο Πτωχό, την Δημοτική Σύμβουλο κα Ντία Τζανετιά για τις ευχές και στήριξή τους. Η στήριξη αυτή, μας δίνει δύναμη για να συνεχίσουμε την προσπάθεια στις δράσεις για την πολιτιστική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής μας.

το Διοικητικό Συμβούλιο

Αγαπητοί φίλοι και μέλη του «Πολυδεύκη»
Θέλω να σας γνωρίσω ότι ο Σύλλογός μας έχει λογαριασμό στην ALPHA BANK με αριθμό 112-002101-399452.
IBAN: GR90 0140 1120 1120 0210 1399 452

Δικαιούχοι: Ευγενία Λαμπή, Πρόεδρος,
Αικατερίνη Σμυρνιού, Ταμίας.

Σας προτείνουμε να καταθέτετε τη συνδρομή σας, τη διαφήμισή σας ή τη χορηγία σας σ' αυτόν το λογαριασμό αναγράφοντας στο έντυπο κατάθεσης το όνομά σας. Μην στέλνετε επιταγές στο όνομα Πολυδεύκης διότι δεν μπορούν να εισπραχθούν.

Σας ευχαριστώ θερμά
Καίτη Σμυρνιού

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΟΝΕΩΝ ΤΡΙΤΕΚΝΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ
Ν. ΛΑΚΩΝΙΑΣ «ΟΙ ΛΑΚΩΝΕΣ»

Ισχυρή Εκπροσώπηση των Τρίτεκνων Λακωνίας στην ΑΣΤΕ και στην ΠΟΤ

Σημαντική εκλογική επιτυχία - Η Λακωνία στην πρώτη γραμμή των εξελίξεων

Ο Σύλλογος Τρίτεκνων Λακωνίας ανακοινώνει με ιδιαίτερη χαρά και υπερηφάνεια ότι στις εκλογές της 22ας Νοεμβρίου 2025, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Τρίτεκνων Λακωνίας, κ. Γεώργιος Οικονομάκης, εκλέχθηκε Αντιπρόεδρος τόσο της Ανώτατης Συνομοσπονδίας Τρίτεκνων Ελλάδος (ΑΣΤΕ) όσο και της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Τρίτεκνων (ΠΟΤ).

Η εξέλιξη αυτή αποτελεί μια κορυφαία στιγμή για τον Σύλλογό μας, αλλά και μια ευρύτερη νίκη για τον θεσμό της τριτεκνίας. Η εμπιστοσύνη που έδειξαν οι εκπρόσωποι των τριτεκνων όλης της Ελλάδας επιβεβαιώνει την ουσιαστική δουλειά που έχει γίνει στη Λακωνία τα τελευταία χρόνια, με συνέπεια, αγωνιστικότητα και ξεκάθαρο όραμα.

Ο Σύλλογος Τρίτεκνων Λακωνίας συμμετέχει ενεργά σε όλους τους θεσμικούς διαλόγους, καταθέτοντας προτάσεις και παρεμβάσεις που στοχεύουν στην ισορροποίηση των δικαιωμάτων των τριτεκνων οικογενειών, στη βελτίωση των κοινωνικών πολιτικών στήριξης και στη θεσμική αναγνώριση της τριτεκνίας ως πολυτεκνίας.

Η νέα θέση ευθύνης του Προέδρου μας ανοίγει έναν ακόμη πιο ισχυρό δίαυλο διεκδίκησης και συνεργασίας με την Πολιτεία, τους φορείς και όλους τους κοινωνικούς εταίρους. Με όπλο την ενότητα, τη διαφάνεια και τη συλλογική προσπάθεια, συνεχίζουμε τον αγώνα για δίκαιη και ουσιαστική αντιμετώπιση των τριτεκνων οικογενειών σε όλους τους τομείς.

Ο στόχος μας παραμένει αμετάβλητος και ξεκάθαρος:

ΤΡΙΤΕΚΝΙΑ = ΠΟΛΥΤΕΚΝΙΑ

Συνεχίζουμε δυναμικά, με σταθερά βήματα και πίστη στις αξίες μας.

Οι Τρίτεκνοι Λακωνίας μπροστά!

Πωλείται στο Καστόρειο η επιχείρηση ΑΡΤΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ «Η ΚΑΣΤΑΝΙΑ» ιδιοκτησίας
Μαρίας Σμυρνιού-Γιακουμάκη.

Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 2731057571

Πωλείται στο Καστόρι οικοπέδο 400 τμ. πλησίον της αγοράς με ημιτελές κτίσμα 86 τ.μ. Τιμή ευκαιρίας.

Πληροφορίες στο τηλέφωνο 6938257512

Πωλείται αγρόκτημα στη θέση Σταυρούλης στη Λουσίνια Καστορείου εκτάσεως, καθαρής από δασική βλάστηση, περίπου 1.740 τ.μ.

Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 6977 271220

Πωλείται αγρόκτημα στη θέση Καϊτσα, 7,5 στρεμμάτων, με 20 ρίζες ελιές, τετραγωνισμένο με αγροτικό δρόμο.

τηλ. επικοινων. 210 9025073, κιν. 6972202443

Πωλείται κατοικία και κτήμα τεσσάρων στρεμμάτων με ελαιόδεντρα εις θέση Καστρί Καστορείου.

Επίσης **πωλείται** αγρόκτημα δεκαοκτώ στρεμμάτων στην περιοχή Μάντρες και αγρόκτημα με ελαιόδεντρα στην περιοχή Μετόχι.

Τηλέφωνο επικοινωνίας: 001514-2797 108 Montreal Canada.
Παναγιώτης Ηλ. Χίος.

ΧΟΡΗΓΟΙ

GALE ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ	20 ΕΥΡΩ
ΑΛΕΙΦΕΡΗΣ ΗΛΙΑΣ	50 ΕΥΡΩ
ΓΙΑΝΝΑΡΗ ΣΟΥΛΑ	20 ΕΥΡΩ
ΚΟΡΖΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	25 ΕΥΡΩ
ΚΟΡΖΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	25 ΕΥΡΩ
KAMAKA ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	20 ΕΥΡΩ

Γλοιοσπόριο, δάκος και ελιές

Φέτος πάλι το πρόβλημα με το γλοιοσπόριο και τις επιπτώσεις του στην ελαιοπαραγωγή έχει αναδυθεί. Ο Σύνδεσμος Γεωπόνων Ελευθέρων Επαγγελματιών Νομού Μεσσηνίας, εξέδωσε δελτίο τύπου στις 08-12-2025 που απαντά επιστημονικά σε ερωτήματα και συγχυσ.

Το δελτίο τύπου έχει ως εξής:

«Με απορία είδαμε στον τοπικό τύπο ανθρώπους ξένους με την Γεωπονική Επιστήμη να παραδίδουν μαθήματα περί δάκου και γλοιοσπορίου επικαλούμενοι μάλιστα και «μελέτη» της περιφέρειας Πελοποννήσου που «απέδειξε» ότι ο δάκος με το γλοιοσπόριο δεν έχει σχέση.

Εμείς, σαν επιστημονικό σωματείο, με βάση την εμπειρία μας, σεβόμενοι την Γεωπονική Επιστήμη, την οποία υπηρετούμε, αλλά και τους ελαιοκαλλιεργητές οφείλουμε να αποκαταστήσουμε την αλήθεια και να αναφέρουμε τα εξής:

• Είναι ΛΑΘΟΣ ότι δεν υπάρχει συσχέτιση δάκου με γλοιοσπόριο. Υπάρχει έμμεση συσχέτιση με δυο τρόπους α) Μέσω των άγονων νυ-

μάτων του δάκου που προκαλούν λύση του κυτταρικού τοιχώματος και έτσι σημείο εισόδου του γλοιοσπορίου. β) Πρόωρη ωρίμανση του ελαιόκαρπου γύρω από το σημείο εισόδου – εξόδου του δάκου και επιτάχυνση της μόλυνσης από το γλοιοσπόριο. Ενδεικτικά παραθέτουμε δύο από τις πολλές μελέτες πάνω σ' αυτό το θέμα. α) Μελέτες του Moral και συνεργατών (Frontiers in Plant Science, 2017) που δείχνουν ότι οι πληγές από τον δάκο αυξάνουν την ευπάθεια του καρπού στο Colletotrichum. Παρόμοια ευρήματα παρουσιάζονται και στους Materatski et al. (Plants, 2019). β) Δελτίο τύπου της ΔΑΟΚ Αργολίδας στις 22-4-2020 με θέμα Το γλοιοσπόριο της ελιάς και η έγκαιρη αντιμετώπιση του.

• Είναι ΛΑΘΟΣ ότι ο δάκος δεν προκαλεί το γλοιοσπόριο. Μελέτη που παρουσιάστηκε στο Διεθνές Συνέδριο για την Σύγχρονη Δακοπροστασία τον Μάρτιο του 2023 στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, αλλά και που δημοσιεύτηκε τον Μάιο του 2023 στον περιοδικό τύπο, αναφέρει επί λέξει τα εξής

συμπεράσματα: «Σύμφωνα με τα παραπάνω, υπήρξαν για πρώτη φορά ισχυρές ενδείξεις που υποστηρίζουν την υπόθεση ότι ο δάκος μπορεί να συμβάλει στη μετάδοση του παθογόνου του γλοιοσπορίου στον ελαιόκαρπο». Υπεύθυνοι της παραπάνω μελέτης ήταν οι Κ Παπλωματάς, Περδίκης και Τζίμας, Καθηγητές του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

• Το γλοιοσπόριο (*C. acutatum*) είναι ένας μύκητας, ο οποίος εισέρχεται στην ελιά κατά τη διάρκεια της άνθησης. Παραμένει σε λανθάνουσα κατάσταση έως την έναρξη της ωρίμανσης (αρχές Φθινοπώρου) και τότε, αν οι συνθήκες είναι ευνοϊκές, εκδηλώνει τα συμπτώματά του. Μπορεί να εισέλθει στον καρπό και από πληγές που δημιουργούνται από την προσβολή του δάκου.

• Τέλος όσον αφορά την εκτίμηση της Περιφέρειας ότι δεν υπήρχε δάκος την φετινή χρονιά, στην Περιφέρεια της Τριφυλίας, αυτό είναι αντίθετο με τις παρατηρήσεις μελών του Συλλόγου αλλά και παραγωγών, οι οποίοι βλέπουν τις προνύμφες του δάκου κατά εκατοντάδες κάτω

από τους σάκους και τα σακιά στα ελαιοτριβεία. Το βέβαιο είναι ότι το τελευταίο διάστημα της παγίδοθεσίας δεν είχαμε συλλήψεις δάκου στις παγίδες παρόλες τις ζημιές στον καρπό και πάνω σ' αυτό εργάζεται ο Σύλλογος το τελευταίο διάστημα

Συμπέρασμα: Όσο καλύτερα προστατεύει κανείς τα ελαιόδεντρα κατά τη διάρκεια της άνθησης αλλά και της ωρίμανσης, τόσο λιγότερα προβλήματα θα έχει από το γλοιοσπόριο. Οι παραπάνω μελέτες και η συστηματική εμπειρική παρατήρηση συγκλίνουν στο ότι ο δάκος και το γλοιοσπόριο συσχετίζονται άμεσα και έμμεσα. Η ορθή διαχείριση του δάκου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη μείωση της εξάπλωσης του γλοιοσπορίου.

Ε.Λ.

Πληροφορίες:

https://www.geoteepel.gr/?section=1907&language=el_GR&itemid1541=13053&detail1541=1

<https://www.olivenews.gr/el/sumvoinoun/deltia-typou/schesi-dakoy-gloiosporioy-stin-elaiokalliergeia/>

Οι Προοπτικές των Τιμών του Παρθένου Ελαιόλαδου 2025-26

Η αγορά του παρθένου ελαιόλαδου για τη σοδειά 2025-2026, μετά από την πρώτη δημοπρασία στον Αγροτικό Συνεταιρισμό Αγίων Αποστόλων τον Οκτώβριο 2025, η οποία έφτασε τα 7,85 ευρώ το κιλό για την Αθηνολιά, για το καλής ποιότητας εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο φαίνεται να σταθεροποιείται στα πέντε ευρώ το κιλό. Μάλιστα το ελαιόλαδο της Λακωνίας πωλείται στην υψηλότερη τιμή λίγο πάνω από τα πέντε ευρώ. Παρά τη μειωμένη ελληνική παραγωγή, η μεγάλη παραγωγή στην Ισπανία μειώνει τις τιμές.

Από το παρατηρητήριο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βλέπουμε ότι τα Ιταλικά ελαιόλαδα έχουν διπλάσιες τιμές από τα Ελληνικά και Ισπανικά. Όταν ξέρεις να πουλάς!

Ε.Λ.

Πληροφορίες:

https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/price-data/price-monitoring-sector/olive-oil_en

<https://www.internationaloliveoil.org/olive-oil-sector-statistics-june-july-2025/>

<https://www.olivenews.gr/el/epilegmena/paratiritiri-o-timon-elaioladoy-7-11-2025>

<https://www.agrotypos.gr/metapoiisi/elaiolado/provlepseis-komision-gia-paragogi-elaioladoud-times-ispantias-diamartyrontai-italoi-gia-chamiles-times-stin-ellada>

Γρίπη των Πτηνών: προβλέπουμε για να έχουμε

Τον Νοέμβριο του 2025, η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (EFSA) εξέδωσε συμβουλές για την ενίσχυση της επιτήρησης και την εφαρμογή αυστηρών μέτρων βιοασφάλειας για τη γρίπη των πτηνών, κι αυτό διότι τα κρούσματα σε άγρια πτηνά στην Ευρώπη αυξάνονται. Πράγματι, αν περιληφθεί κάποιος σε σχετικές ιστοσελίδες στις ευρωπαϊκές χώρες, βλέπει μια αυξημένη ενημέρωση για το θέμα.

Η γρίπη των πτηνών είναι μια εξαιρετικά μεταδοτική ιογενής νόσος που εμφανίζεται κυρίως σε πουλερικά και άγρια υδρόβια πτηνά. Είναι είτε υψηλής είτε χαμηλής παθογονικότητας ανάλογα με τα μοριακά χαρακτηριστικά του εμπλεκόμενου ιού και την ικανότητά του να προκαλεί ασθένεια και θνησιμότητα στα κοτόπουλα. Η γρίπη των πτηνών μπορεί να εξαπλωθεί εύκολα και γρήγορα μέσω των σμηνών πουλερικών.

Όπως θυμόμαστε, την περίοδο 2021/2022, υπήρξε η μεγαλύτερη επιδημία που έχει παρατηρηθεί μέχρι στιγμής στην ΕΕ όσον αφορά τον αριθμό των επιδημιών σε πουλερικά, τη γεωγραφική εξάπλωση και τον αριθμό των νεκρών άγριων πτηνών. Κατά το επόμενο επιδημιολογικό έτος, και ιδιαίτερα το 2023, η γρίπη εξαπλώθηκε σε όλον τον κόσμο και σε άλλα ζωικά είδη. Έχει παρατηρηθεί περιστασιακή μετάδοση από ζώο σε άνθρωπο, ενώ δεν έχει

αναφερθεί μετάδοση μεταξύ ανθρώπων.

Μέχρι σήμερα, δεν υπάρχουν πειστικά στοιχεία ότι η γρίπη των πτηνών μπορεί να μεταδοθεί στους ανθρώπους μέσω της κατανάλωσης μολυσμένων τροφίμων. Ο ασφαλής χειρισμός ωμού κρέατος και άλλων ωμών συστατικών τροφίμων, το σχολαστικό μαγείρεμα και η καλή υγιεινή της κουζίνας μπορούν να αποτρέψουν ή να μειώσουν τους κινδύνους που ενέχουν τα μολυσμένα τρόφιμα.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) και οι κατά τόπους Κτηνιατρικές Υπηρεσίες (ΔΑΟΚ) εφαρμόζουν εντατικά προγράμματα επιζωοτιολογικής διερεύνησης και βιοασφάλειας, παρακολουθώντας στενά την άγρια ορνιθοπανίδα και τις πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις (Εφαρμογή προγράμματος επιζωοτιολογικής διερεύνησης της Γρίπης των Πτηνών για την τριετία 2025 - 2027)

Ε.Λ.

Πληροφορίες:

<https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/avian-influenza>

https://food.ec.europa.eu/animals/animal-diseases/diseases-and-control-measures/avian-influenza_en

<https://www.agrotypos.gr/ektrofes/ptinotrofia/gripi-ton-ptinon-afxanetai-o-kindynos-gia-ta-ptinotrofeia-tis-germanias-synagermos-apo-to-ins-titouto-fli>

<https://etheas.gr/>

Η Εθνική εορτή της 28ης Οκτωβρίου

Με τη δέουσα λαμπρότητα και επισημότητα τιμήθηκε και αυτή τη χρονιά η Εθνική Επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940 και το έπος του «ΟΧΙ» παρουσία πλήθους κόσμου, τοπικών Αρχών και της μαθητιώσης νεολαίας στο Καστόρειο. Το πρωί μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας τελέστηκε επίσημη δοξολογία

από τον ιερέα μας Αρχιερατικό Επίτροπο Καστορείου π. Νεκτάριο. Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε η εκπαιδευτικός φιλόλογος του Γυμνασίου Καστορείου κ. Βασιλική Κατσαφάνα.

Ακολούθησε στο μνημείο των Ηρώων η επιμνημόσυνη δέηση, η κατάθεση στεφάνων και απαγγελίες ποιημάτων από τους μαθητές των Σχολείων του Καστορείου. Στη συνέχεια ακολούθησε η καθιερωμένη παρέλαση των μαθητών και μαθητριών όλων των σχολικών βαθμίδων. Στις εκδηλώσεις παρέστησαν και κατέθεσαν στεφάνους ο Αντιδήμαρχος Δημοτικής Ενότητας Πελλάνας κ Δημήτριος Μαλλιαρός, ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας Καστορείου κ. Χρήστος Βασιλείου, οι Διευθυντές του Λυκείου κ. Βασιλική Πρίμπα, του Γυμνασίου κ. Αναστάσιος Παπαναστασίου, του Δημοτικού Σχολείου κ. Γεωργιος Βαρσάμης και του Νηπιαγωγείου κ. Ελένη Βλαχολιά.

Στο Καστρί, μετά το πέρας των εκδηλώσεων στο Καστόρειο, για δεύτερη χρονιά, τελέστηκε με πρωτοβουλία των κατοίκων Καστρίου, Νέας Λιβεράς και Σερβείκων επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο Ηρώων έξωθεν του Ι.Ν. της Αγίας Βαρβάρας για τους υπέρ πατρίδος πεσόντες και ακολούθησε κατάθεση στεφάνου από τον Σύμ-

βουλο της Δημοτικής Κοινότητας Καστορείου κ. Δημήτριο Θεοφιλάκη. Την επιμνημόσυνη δέηση τέλεσε ο ιερέας π. Νίκωνας.

Ε.Β.

Φωτο: Καλλιρρόη Λαμπή

Το άναμμα του Χριστουγεννιάτικου Δένδρου στο Καστόρειο

Σε εορταστικό κλίμα πραγματοποιήθηκε το βράδυ του Σαββάτου στις 6 Δεκεμβρίου το άναμμα του Χριστουγεννιάτικου Δένδρου στην πλατεία του Καστορείου σηματοδοτώντας επίσημα την έναρξη της πιο γιορτινής περιόδου του χρόνου. Η εκδήλωση ήταν πλαισιωμένη με μουσική και χριστουγεννιάτικες μελωδίες, κλόνουν για δημιουργική απασχόληση και ψυχαγωγία των παιδιών και με βεγγαλικά που φωτίσαν

τον ουρανό. Όλα αυτά δημιούργησαν μια ζεστή, γιορτινή και χαρούμενη ατμόσφαιρα που απόλαυσαν μικροί και μεγάλοι, που είχαν κατακλύσει την στολισμένη πλατεία.

Ημέρες πριν, ο πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας Καστορείου κ. Χρήστος Βασιλείου, μετά από συνεννόηση με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου Σπάρτης, ανήγγειλε την 6η Δεκεμβρίου ως ημέρα ανάμματος του Χριστουγεννιάτικου δένδρου και κάλεσε τους συμπολίτες μας μικρούς και μεγάλους και τους τοπικούς συλλογικούς φορείς να παραστούν και να συμμετέχουν στον στολισμό.

Μετά τη φωταγώγηση του Δέντρου η παιδική χορωδία Καστορείου με την καθοδήγηση της κ. Χριστίνας Βέργαδου τραγούδησε Χριστουγεννιάτικα κάλαντα και τραγούδια και υποδέχθηκαν τον Άγιο

Βασίλη που τους μοίρασε δώρα.

Παράλληλα λειτούργησαν μπαζάρ, που είχαν οργανώσει ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του Δημοτικού Σχολείου Καστορείου και ο Σύλλογος Γυναικών Καστορείου.

Η εκδήλωση διοργανώθηκε από την Τοπική Κοινότητα Καστορείου με την αρωγή του Δήμου Σπάρτης και υποστηρίχθηκε από τους συλλογικούς φορείς και από συμπατριώτες μας που βοήθησαν στον στολισμό.

Στην εκδήλωση παρέστη από τον Δήμο Σπάρτης ο αντιδήμαρχος κ. Αγγελος Αντωνάκος

Χορηγοί στην όμορφη εορταστική εκδήλωση υπήρξαν η κ. Κατερίνα Σκαρμούτσου, η κ. Ελένη Κραμποβίτη, ο κ. Νίκος Κουσαχάνας, ο κ. Νίκος Λαμπής και ο πρόεδρος της Δ.Κ. Καστορείου κ. Χήστος Βασιλείου.

Ε.Β.

Φωτο: Αντωνία Λαμιανάκη

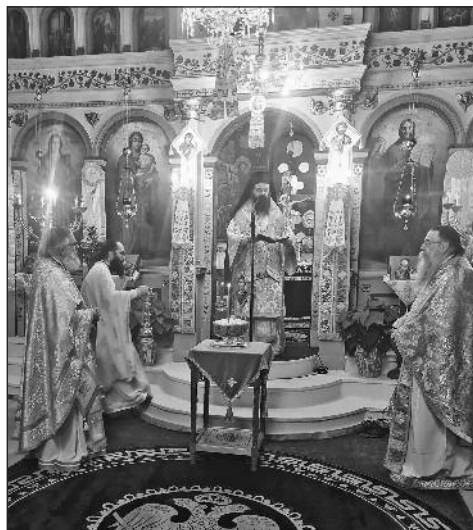
Οι εκκλησίες μας εόρτασαν τη μνήμη τους

Η εορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου, στις 21 Νοεμβρίου 2025, για μια ακόμη φορά εορτάσθηκε στον περικαλλή Καθεδρικό Ναό μας της Γεννήσεως της Θεοτόκου, αφού οι άσχημες καιρικές συνθήκες δεν επέτρεψαν να πραγματοποιηθεί στο ιστορικό σπηλαιώδες εκκλησάκι της Μεσοσπορίτισσας. Τη Θεία Λειτουργία, που παρακολούθησε με κατάνυξη αρκετός κόσμος, τέλεσε ο ιερέας μας π. Νεκτάριος.

Στις 26 Οκτωβρίου 2025 εορτάσθηκε με ευλάβεια η μνήμη του Αγίου Δημητρίου στην ομώνυμη εκκλησία στο βουνό στη Μπρουσάκα. Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας με αρτοκλασία, ακολούθησε σαρανταήμερο μνημόσυνο υπέρ του Δημητρίου Κουτρουπή του Ιωάννου, ο οποίος υπήρξε κτίτορας του Ιερού Ναού. Και τις δυο ιερές ακολουθίες τέλεσε ο π. Νεκτάριος παρουσία πολλών πιστών.

Με την ίδια ευλάβεια και κατάνυξη εόρτασε και η Βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Δημητρίου στο Καστρί. Εκεί τη Θεία Λειτουργία με αρτοκλασία τέλεσε ο ιερέας π. Κυριάκος Αμανατίδης παρουσία πολλών πιστών από το Καστρί, τη Νέα Λιβερά, τα Σερβείκια και το Καστόρειο. Στο τέλος της ιερής ακολουθίας ο Θεόδωρος Αλαφόνγιαννης, ο οποίος, είχε φροντίσει και επιμεληθεί την εκκλησία και τον περίγυρό της χώρο, κέρασε όλο το εκκλησίασμα, με λουκούμι και τσίπουρο προσφορά συμπατριώτη

μας, ο οποίος θέλει να τηρήσει την ανωνυμία του. Να υπενθυμίσουμε ότι στο ιερό αυτής της βυζαντινής εκκλησίας σώζεται σε τοιχογραφία η ιερή εικόνα του Πολιούχου μας Αγίου Θεοκλήτου.

Λίγο αργότερα στις 4 Δεκεμβρίου 2025 οι κάτοικοι του Καστρίου και των οικισμών της Νέας Λιβεράς και Σερβείκων, πολλοί Καστανιώτες αλλά και κάτοικοι από την ευρύτερη περιοχή τίμησαν την μνήμη της Αγίας Βαρβάρας στην εορτάζουσα ενοριακή εκκλησία του Καστρίου και είχαν την ευλογία να προσκυνήσουν μικρό τμήμα του ιερού λειψάνου της Αγίας Βαρβάρας, που τέθηκε για προσκύ-

νημα στον Ιερό Ναό από την παραμονή μέχρι και ανήμερα της εορτής. Την παραμονή τελέσθηκε ο Μεγάλος Εσπερινός από πλειάδα ιερέων της ευρύτερης περιοχής προεξάρχοντος του Αρχιερατικού Επιτρόπου Καστορείου π. Νεκταρίου. Ανήμερα τελέσθηκε η Θεία Λειτουργία με αρτοκλασία χοροστατούντος του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Λακεδαιμονίας και Σπάρτης Θεόφιλου με συλλειτουργούς τον πατέρα Νεκτάριο, τον π. Κυριάκο Αμανατίδη και τον πατέρα Γεώργιο της ενορίας Αμυκλών. Στο τέλος της τελετής κυρίες της περιοχής πρόσφεραν γλυκίσματα σε όλο το εκκλησίασμα. Στην τελετή παρέστησαν ο αντιδήμαρχος Δ.Ε. Πελλάνας κ. Δημήτριος Μαλλιαρός, η Πρόεδρος της Δ.Κ. Πελλάνας κ. Βάσω Σιγαλού, το μέλος της Δ.Κ. Καστορείου κ. Βασίλης Λαγανάς, εκπρόσωποι τοπικών φορέων και πολύς κόσμος.

Στις 6 Δεκεμβρίου 2025 το Καστόρειο εόρτασε τη μνήμη του Αγίου Νικολάου στον ομώνυμο Ναό του Νεκροταφείου και οι κάτοικοι του Καστρίου, Νέας Λιβεράς και Σερβείκων στην ομώνυμη εκκλησία στα Σερβείκια. Και στις δύο εκκλησίες παραβρέθηκαν και παρακολούθησαν με ευλάβεια την Θεία Λειτουργία μετά αρτοκλασίας πολλοί συμπατριώτες μας, μεταξύ αυτών και αρκετοί εορτάζοντες. Τη Θεία λειτουργία τελεσαν οι ιερείς π. Νεκτάριος στο Καστόρειο και ο π. Κυριάκος Αμανατίδης στα Σερβείκια. **E.B.**

Νικολοβάρβα

Το εορταστικό τριήμερο Αγίας Βαρβάρας, Αγίου Σάββα και Αγίου Νικολάου (4, 5 και 6 Δεκεμβρίου), ο λαός μας το ονομάζει περιληπτικά «Νικολοβάρβα» και σηματοδοτεί την έναρξη του Χειμώνα, αφού το κρύο αρχίζει να γίνεται πιο δριμύ.

*Καλό Χειμώνα να 'χουμε κι ας πέφτουνε τα χιόνια,
πάλι θα έρθει η Άνοιξη και θα λαλούν τ' αηδόνια.*

Ενημερωτική δράση

Ο Σύλλογος Γυναικών Καστορείου διοργάνωσε, στις 29 Νοεμβρίου 2025, μία πολύ ενδιαφέρουσα και εξόχως ενημερωτική ομιλία με ομιλήτρια την ιατρό και Διευθύντρια του Κ.Υ. Καστορείου κ. Σταθούλα Αραχοβίτη. Την ομιλία, που πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα «Μπακή» του Πνευματικού κέντρου της Ενορίας Καστορείου, παρακολούθησε πολύς κόσμος από το Καστόρειο και από τα γύρω χωριά μας. Στο τέλος της ομιλίας τέθηκαν ερωτήσεις και δόθηκαν κατατοπιστικές απαντήσεις από την ιατρό κ. Αραχοβίτη. **E.B.**

Η Γιορτή του Τσίπουρου στο Γεωργίτσι

Με μεγάλη επιτυχία και προσέλευση κόσμου πραγματοποιήθηκε στο Γεωργίτσι το Σάββατο στις 25 Οκτωβρίου 2025 η καθιερωμένη γιορτή του Τσίπουρου στο πάρκο «Καρβουνόρεμα». Η εκδήλωση που στέφτηκε με μεγάλη επιτυχία ήταν πλαισιωμένη με δύο υπέροχα μουσικά σχήματα και με παρουσίαση παραδοσιακών χορών από τους χορευτές της Λαογραφικής Ομάδας Λακωνίας. Τη διοργάνωση της εκδήλωσης πραγματοποίησε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Γεωργιτσίου με τη στήριξη του Δήμου Σπάρτης και της Περιφέρειας Πελοποννήσου,

Οι επισκέπτες, που κατέκλυσαν τον χώρο, είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν ζωντανή μουσική με ορχήστρα, να γευθούν νόστιμους μεζέδες και άφθονο τσίπουρο, παραγόμενο με επί τόπου απόσταξη με τη βοήθεια του Ηλία Σμυρνιού. Το κέφι για χορό και διασκέδαση δεν άργησε να έλθει και κράτησε μέχρι τις πρωινές ώρες. Στην εκδήλωση βρέθηκαν πολύς κόσμος, εκπρόσωποι φορέων και εκπρόσωποι της τοπικής και Αυτοδιοικητικής Αρχής. **E.B.**

Η αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Κατά μέσο όρο περισσότερο από το ένα πέμπτο του πληθυσμού της ΕΕ ζει σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Στην περίπτωση των παιδιών, σχεδόν ένα στα τέσσερα παιδιά υποφέρει από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό, γεγονός που απαιτεί δράσεις για να σπάσει ο κύκλος της μειονεξίας για τις μελλοντικές γενιές. Η φτώχεια είναι πιο πιθανό να επηρεάσει άτομα που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις, όπως ανεργία, επισφαλής εργασία ή έλλειψη ειδίκευσης, άτομα με αναπηρίες, μετανάστες και μέλη εθνικών μειονοτήτων καθώς και η έλλειψη στέγης. Επιπλέον, η διαβίωση σε οικογένειες με πολλά παιδιά και σε μονογονεϊκές οικογένειες αυξάνει τον κίνδυνο φτώχειας.

Η φτώχεια έχει πολλές διαστάσεις. Μετά τις πρόσφατες κρίσεις, ιδίως την πανδημία COVID-19 και την κρίση κόστους ζωής, ορισμένες από τις γνωστές διαστάσεις της φτώχειας έχουν εξελιχθεί, ενώ έχουν εμφανιστεί νέες μορφές. Η αντιμετώπιση της φτώχειας παραμένει κυρίως ευθύνη των κυβερνήσεων των χωρών της ΕΕ, αλλά εν τω μεταξύ τα θεσμικά όργανα επιδιώκουν να συντονίσουν τις προσπάθειες των κρατών μελών και προσφέρουν υποστήριξη με τη μορφή χρηματοδότησης και δεδομένων με σκοπό τη μείωση της φτώχειας. Ο Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων (EPSR) είναι μια πρωτοβουλία, που ξεκίνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2017, με πολύ φιλόδοξους στόχους: να επαναφέρει την κοινωνική διάσταση της ΕΕ, να εξισορροπήσει τις οικονομικές πολιτικές με τις κοινωνικές παραμέτρους και να επανασυνδεθεί με τους Ευρωπαίους πολίτες, ενώ παράλληλα να αντιμετωπίσει βασικά ζητήματα που σχετίζονται με τις αλλαγές στον κόσμο της

εργασίας και της κοινωνίας γενικότερα, προωθώντας υψηλότερα κοινωνικά πρότυπα. Ο EPSR δεν δίνει περισσότερες εξουσίες ή αρμοδιότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά στοχεύει να αποτελέσει ένα εργαλείο για την προώθηση των κοινωνικών δικαιωμάτων διαμέσου κοινής συνεργασίας και ευθύνης αφενός των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων αφετέρου των κρατών μελών, της κοινωνίας των πολιτών, των κοινωνικών φορέων και εταιριών.

Το τρίτο κεφάλαιο του EPSR περιλαμβάνει τους βασικούς τομείς πολιτικής για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Οι κύριες αρχές που σχετίζονται με την κοινωνική ένταξη είναι:

- **η φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών**
- **το ελάχιστο εισόδημα**
- **η ένταξη των ατόμων με αναπηρίες**
- **η στέγαση και η παροχή βοήθειας στους άστεγους**
- **η πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες**

Άτομα που μεγάλωσαν σε συνθήκες φτώχειας είναι πιο πιθανό να υποφέρουν από ανεργία και είναι λιγότερο πιθανό να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους αργότερα στη ζωή. Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός μεταδίδονται στα παιδιά τους, δημιουργώντας έναν φαύλο κύκλο μειονεξίας μεταξύ γενεών. Η παροχή πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες στα παιδιά που ζουν σε οικογένειες που κινδυνεύουν από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό είναι το κλειδί για να σπάσει αυτός ο κύκλος. Χάρη στην οικονομική ανάκαμψη, η παιδική φτώχεια στην Ευρώπη μειώθηκε πριν από την πανδημία Covid-19, αλλά εξακολουθεί να είναι απαράδεκτα υψηλή.

Η ΕΕ προσφέρει πολυάριθμα χρηματοδοτικά μέσα στα κράτη μέλη προκειμένου να υποστηρίξει τα μέτρα αντιμετώπισης της παιδικής φτώχειας. Για την προγραμματική περίοδο 2021-2027, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus (EKT+) παρέχει ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών χρηματοδότησης για την καταπολέμηση και εξάλειψη της παιδικής φτώχειας μέσω της εφαρμογής της **Ευρωπαϊκής Εγγύησης για τα Παιδιά**. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), διατίθενται 200 δισεκατομμύρια ευρώ σε μέτρα για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας, ιδίως με την υποστήριξη επενδύσεων σε κοινωνικές υποδομές, εξοπλισμό και πρόσβαση σε υπηρεσίες, όπως εκσυγχρονισμένες δυνατότητες παιδικής φροντίδας και εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις.

Η σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση της Ευρωπαϊκής Εγγύησης για τα Παιδιά ζητά από τα κράτη μέλη να υποβάλουν σχέδια δράσης σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της εγγύησης. Τα σχέδια δράσης θα πρέπει να καλύπτουν την περίοδο έως το 2030 και να λαμβάνουν υπόψη τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές συνθήκες, καθώς και τις υφιστάμενες δράσεις και τα μέτρα πολιτικής για την υποστήριξη των παιδιών που έχουν ανάγκη. Ο κύριος σκοπός των εθνικών σχεδίων δράσης είναι να περιγράψουν τα υπάρχοντα και τα προγραμματισμένα εθνικά πολιτικά μέτρα, τα οποία στοχεύουν στη βελτίωση της πρόσβασης στο σύνολο των βασικών υπηρεσιών που καλύπτονται από την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για τα Παιδιά. Επιπλέον, η σύσταση καλεί τα κράτη μέλη να υποβάλλουν έκθεση κάθε δύο χρόνια σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχ-

θεί στην εφαρμογή της εγγύησης για τα παιδιά.

Ο EPSR δεν θεσπίζει ένα ενιαίο ελάχιστο εισόδημα για όλα τα κράτη μέλη, αλλά προβλέπει την **καθιέρωση επαρκών συστημάτων ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος σε εθνικό επίπεδο**, με κοινές αρχές και ορισμούς για τη χορήγηση των σχετικών δικαιωμάτων. Ο στόχος είναι να διασφαλιστεί ένα δίκτυο κοινωνικής προστασίας για όλους τους πολίτες της ΕΕ. Όταν καθορίζονται σε επαρκή επίπεδα, οι κατώτατοι μισθοί δεν έχουν μόνο θετικό κοινωνικό αντίκτυπο, αλλά και ευρύτερα οικονομικά οφέλη, καθώς μειώνουν την ανισότητα των μισθών, βοηθούν στη διατήρηση της εγχώριας ζήτησης και ενισχύουν τα κίνητρα για εργασία. Οι επαρκείς κατώτατοι μισθοί μπορούν επίσης να συμβάλουν στη μείωση του χάσματος αμοιβών μεταξύ των φύλων, καθώς περισσότερες γυναίκες από άνδρες δουλεύουν σε κακοπληρωμένες θέσεις εργασίας. Όμως, δεν υπάρχει ενιαίο "ελάχιστο εισόδημα" για ολόκληρη την ΕΕ. Κάθε χώρα έχει τη δική της πολιτική για τον κατώτατο μισθό και το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, τα οποία διαφέρουν σημαντικά. Ο κατώτατος μισθός στις πλουσιότερες χώρες της ΕΕ μπορεί να φαίνεται πολύ υψηλός σε σύγκριση, για παράδειγμα, με την Ελλάδα, αλλά λαμβάνοντας υπόψη το γενικό κόστος ζωής στις εν λόγω χώρες ο κίνδυνος της φτώχειας δεν είναι μικρότερος. Η έννοια των **«εργαζομένων φτωχών»** δυστυχώς γίνεται ολοένα και πιο διαδεδομένη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προετοιμάζει ένα νέο σχέδιο δράσης στα πλαίσια του EPSR, το οποίο αναμένεται να αντιμετωπίσει αυτά τα κενά, ενσωματώνοντας πρόσφατες μελέτες και στοχεύοντας στην εξάλ-

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Η Λυδία Τζωρτζάκη του Λεωνίδα Κωνσταντίνου Τζωρτζάκη πέρασε στη Σχολή Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Η Ιωάννα Κορζή του Ηλία και της Κάτιας έλαβε το πτυχίο της από τη Σχολή Νηπιαγωγών του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η Αγγλαΐα Κωνσταντέλη-Φασουλοπούλου Νοσηλεύτρια και ποιήτρια συμμετείχε στον 15ο Διαγωνισμό Ποίησης και Πεζόμορφου Στοχασμού του Συνδέσμου Πολιτισμού Ελλάδας Κύπρου και απέσπασε τον έπαινο με το ποίημά της με τίτλο «Παιδί της γης... Φύση, η μεγάλη Μητέρα του». Επίσης έλαβε Διεθνή πιστοποίηση στο θεραπευτικό παραμύθι και στη θεραπευτική δημιουργική γραφή από την Θερινή Ακαδημία του Ομίλου Κέφαλος.

E.B.

Δραστηριότητες Παραδοσιακής Χορωδίας Ενορίας Καστορείου

Την Κυριακή το απόγευμα στις 9 Νοεμβρίου 2025, ημέρα του Αγίου Νεκταρίου, η Παραδοσιακή μας Χορωδία συμπράττοντας με τη Χορωδία του Συνδέσμου Ιεροψαλτών Λακωνίας «Πέτρος ο Πελοποννήσιος» πλαισίωσαν την εκδήλωση του Ενοριακού Φιλόπρωχου Ταμείου της Ριβιώτισσας Σπάρτης στο Κέντρο Vasilikos HaLL Events με παραδοσιακά τραγούδια.

Η εκδήλωση στέφθηκε με επιτυχία και η χορωδία μας υπό τη διεύθυνση του χοράρχη κ. Νικόλαου Ταπραντζή απέσπασε χειροκροτήματα και ευμενής σχολία για την όλη παρουσία της.

E.B.

λειψη της φτώχειας έως το 2050.

Η Αρχή 17 του EPSR τονίζει, ότι **τα άτομα με αναπηρίες**, που συγκαταλέγονται στις ομάδες του πληθυσμού που εκτίθενται συχνά στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, έχουν δικαίωμα σε εισοδηματική στήριξη που διασφαλίζει μία αξιοπρεπή διαβίωση και σε υπηρεσίες, που τους επιτρέπουν να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία, καθώς και σε ένα εργασιακό περιβάλλον προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους. Ο EPSR σε συνδυασμό με τις ευρωπαϊκές στατιστικές για την αναπηρία δείχνει ότι τα άτομα με αναπηρία στην ΕΕ αντιμετωπίζουν σημαντικά υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού (περίπου 29%) σε σύγκριση με τα άτομα χωρίς αναπηρία (περίπου 18%). Αυτό οφείλεται σε εμπόδια στην απασχόληση, χαμηλές αμοιβές, ανεπαρκή στήριξη εισοδήματος και υψηλότερο κόστος, δημιουργώντας έναν κύκλο όπου η αναπηρία αυξάνει τον κίνδυνο φτώχειας, μια κατάσταση που η ΕΕ στοχεύει να αντιμετωπίσει μέσω στρατηγικών όπως η **Στρατηγική για τα Δικαιώματα των**

Ατόμων με Αναπηρία.

Τα προβλήματα που αφορούν **τη στέγαση και τους άστεγους**, καθώς και τα μέτρα της ΕΕ για την αντιμετώπισή τους, παρουσιάστηκαν λεπτομερώς στο προηγούμενο τεύχος του Πολυδεύκη (τεύχος 69). Η αρχή 19 του EPSR αφορά την καθιέρωση της στέγασης ως θεμελιώδους κοινωνικού δικαιώματος, διασφαλίζοντας ότι όλοι έχουν ένα ασφαλές και οικονομικά προσιτό μέρος για να ζήσουν, υποστηριζόμενοι από δεσμεύσεις σε επίπεδο ΕΕ και εθνικές στρατηγικές.

Σύμφωνα με το EPSR οι **βασικές υπηρεσίες** είναι υπηρεσίες όπως η ύδρευση, η αποχέτευση, η ενέργεια, οι μεταφορές, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και οι ψηφιακές επικοινωνίες, τις οποίες κάθε πολίτης της ΕΕ θα πρέπει να λαμβάνει για να διασφαλίζει την κοινωνική συμμετοχή και μια αξιοπρεπή ζωή, και τις οποίες η ΕΕ υποστηρίζει μέσω πολιτικών και επενδύσεων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Ενώ η πλειοψηφία του πληθυσμού στην ΕΕ έχει πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, τα άτομα που

κινδυνεύουν από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό και οι πιο περιθωριοποιημένοι αντιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα εμπόδια στην πρόσβαση σε αυτές τις υπηρεσίες. Τα σημαντικότερα εμπόδια είναι η ενέργεια, ακολουθούμενη από τις ψηφιακές επικοινωνίες, τις μεταφορές, την ύδρευση και την αποχέτευση. Τα νοικοκυριά που κινδυνεύουν από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό τείνουν να δαπανούν περίπου το 60% του οικογενειακού προϋπολογισμού τους σε βασικές υπηρεσίες, γεγονός που καθιστά τις αυξήσεις των τιμών σημαντικό παράγοντα που μπορεί να δυσχεράνει την οικονομική πρόσβαση στις βασικές υπηρεσίες. Η υποστήριξη της πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου της ΕΕ για την έξοδο τουλάχιστον 15 εκατομμυρίων ανθρώπων από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό έως το 2030.

Στις 5 Νοεμβρίου 2025 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις Βρυξέλλες, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Καταπολέμησης της Φτώχειας σε συνεργασία με τη Διακομματική Ομάδα του Ευρωπαϊκού Κοινο-

βουλίου για την Καταπολέμηση της Φτώχειας αφιέρωσε μια ολόκληρη ημέρα σ' αυτό το πιεστικό ζήτημα, φέρνοντας κοντά άτομα που βιώνουν φτώχεια, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, θεσμικά όργανα της ΕΕ και κράτη μέλη για μια συζήτηση απολύτως απαραίτητη, δεδομένου ότι πάνω από το 21% του πληθυσμού της ΕΕ ζει σε συνθήκες φτώχειας. Οι συμμετέχοντες έκλεισαν την ημέρα με μια ισχυρή υπενθύμιση: **Οι στρατηγικές κατά της φτώχειας πρέπει να καθοδηγούνται από τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η φτώχεια δεν είναι τυχαία. Δεν είναι σεισμός ή φυσική καταστροφή, η φτώχεια είναι διαρθρωτική και πολιτική, και η εξάλειψή της απαιτεί επαρκή χρηματοδότηση και πραγματική πολιτική βούληση.**

Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στις παρακάτω ιστοσελίδες: <https://www.eapn.eu/> https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/european-pillar-social-rights-building-fairer-and-more-inclusive-european-union_en?prefLang=el&ettrans=el <https://www.consilium.europa.eu/el/infographics/european-child-guarantee/>

Το Καστρί και η Καστανιά στα παλιά τεφτέρια των Οθωμανών σουλτάνων

του Ηλία Κολοβού, Διευθυντή Ερευνών στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

Το Καστρί μας είναι γνωστό για την αντίσταση που προέβαλε το 1460 μ.χ. στον ίδιο τον Οθωμανό σουλτάνο Μεχμέτ Β, τον Πορθητή της Κωνσταντινούπολης. Καθώς ο σουλτάνος, μετά την παράδοση του Μυστρά, διέσχισε προς βορρά τον κάμπο του Ευρώτα, συνάντησε στην τριπλή οχύρωση του Καστρίου, σύμφωνα με τους τελευταίους χρονικογράφους του Βυζαντίου, την ισχυρή αντίσταση των πολεμιστών του άρχοντα Πρινοκοκκά. Ο Γεώργιος Σφραντζής το αναφέρει ως Καστρίτζι, ο Λαόνικος Χαλκοκονδύλης γράφει για την «επί Καστρίν πόλιν» με την ακρόπολή της, και ο Κριτόβουλος, που αφιερώνει τις περισσότερες σελίδες στην πολιορκία της οχύρωσης του Καστρίου, το αναφέρει επίσης ως «πόλισμα» και «πολίχνη», την οποία ο σουλτάνος κατέσκαψε μετά την άλωσή της.

Εκατό χρόνια αργότερα, στα χρόνια του σουλτάνου Σελίμ Β' (1568-1574), λίγες σελίδες σε ένα παλιό τεφτέρι γραμμένο στα οθωμανικά τουρκικά, ένα κατάστιχο που ο γράφων εντόπισε στην Κωνσταντινούπολη, απογράφουν μεταξύ των ζιαμετιών, των μεγάλων στρατιωτικών κτημάτων, της επαρχίας του Μυστρά, το Καστρί ως ένα μεγάλο χωριό, χωρίς αναφορά πλέον στο γκρεμισμένο από τον σουλτάνο Μεχμέτ Β' κάστρο, αλλά έχοντας ανακτήσει τον πληθυσμό του, μάλλον χάρη στους οικισμούς δορυφόρους του.

Το κατάστιχο απογράφει καταρχάς τον κύριο οικισμό του Καστρίου, υπαγόμενου στον «Μυζηθρά» (karye-i Kasrı tabi-i Mizistre). Οι Οθωμανοί διατηρούσαν την παλιά βυζαντινή ονομασία του Μυστρά. Ιδού η επικεφαλίδα του αυτή, γραμμένη στην αραβική γραφή.

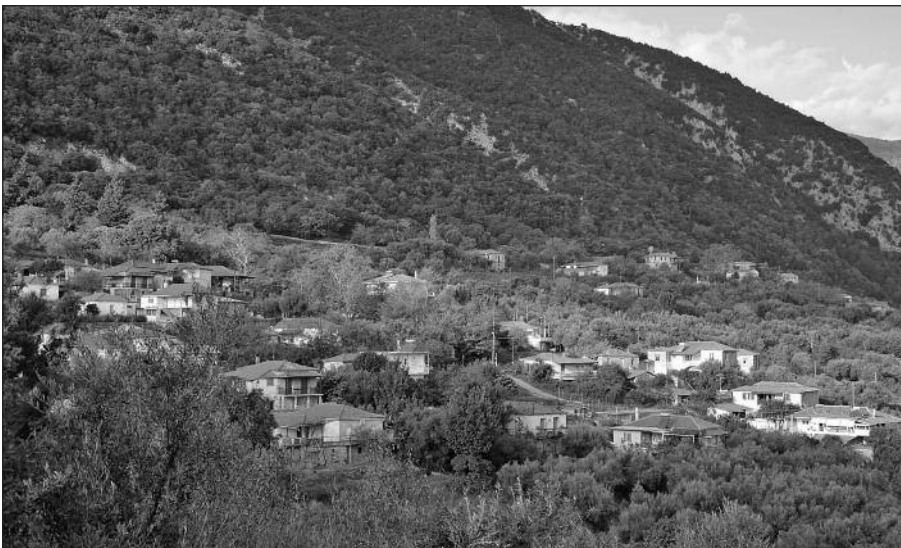

Η σειρά απογραφής έχει ενδιαφέρον για να βεβαιωθούμε για την τοπογραφία. Πριν το Καστρί, απογράφηκε στο οθωμανικό κατάστιχο το Γιωργίτσι (Yorgic) και η Αγόριανη (Goranus) και αμέσως μετά η Βρύση (İvrisi). Πρόσφατα, ο κ. Παναγιώτης Περδι-

κούλιας μελέτησε αναλυτικά στη διατριβή του τις αναφορές στον βυζαντινό οικισμό της Βρύσης, που αναφέρεται σε χάρτη του 1554 του Battista Agnese ανάμεσα στους οικισμούς Αγόριανη [Gorenes] και Καστρί [Castrı] και χωροθετείται κοντά στο Βρυσιώτικο ποτάμι, στο ποτάμι με το τρεχούμενο και σήμερα νερό βόρεια της Καστανιάς, όπου και ο βυζαντινός σπηλαιώδης ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου, συσχετιζόμενος, ίσως, και με την τοποθεσία Παλαιόχωρα στο δυτικό άκρο του σημερινού οικισμού. Γνωρίζουμε επίσης ότι στην εύφορη περιοχή της Βρύσης είχαν γαιοκτησίες, στα τελευταία χρόνια του Βυζαντίου, η μητρόπολη Λακεδαιμονίας, το μοναστήρι του οσίου Νίκωνα, το Βροντόχι στο Μυστρά, ενώ το «χωρίον Βρύση», «περί το Καστρίον» είχε παραχωρηθεί το 1428 ως στρατιωτικό κτήμα («πρόνοια») στον Γεώργιο Γεμιστό Πλήθωνα και το 1433 και 1449-50 στον γιο του Ανδρόνικο Γεμιστό. Η Βρύση συνέχισε να υπάρχει και στα πρώτα οθωμανικά χρόνια. Και για να μην υπάρχει καμία τοπογραφική αμφιβολία, ας σημειώσουμε ότι στο οθωμανικό κατάστιχο μεταξύ των συνοικιών της Βρύσης απογράφηκε και η συνοικία Αλευρού.

Το Καστρί, που προηγούνταν από τη Βρύση στην απογραφή, είχε στα χρόνια του Σελίμ Β' ένα μουσουλμανικό νοικοκυριό, ενός Χουσεϊν, που καλλιεργούσε δύο ζευγάρια γη (ξέρουμε ότι και αργότερα, κατά τη Βενετοκρατία, μετά το 1685, υπήρχαν και περισσότεροι μουσουλμάνοι στο Καστρί που έγιναν χριστιανοί). Συνηθιζόταν τότε σε πολλά χωριά να μεταστρέφεται κάποιος στο ισλάμ, έστω και μόνο κατ' όψιν, ώστε να εκπροσωπεί το χωριό απέναντι στην μουσουλμανική διοίκηση. Μετά τον Χουσεϊν ακολουθούν τα ονόματα των χριστιανών του κυρίως οικισμού του Καστρίου, που ταυτίζουμε με το σημερινό χωριό, 26 επικεφαλής νοικοκυριών, 3 άγαμοι και η καταγραφή δύο ιδιαίτερων κτημάτων (baştina), που μπορούμε να παραλληλίσουμε με τα «ζευγνλατεία» των βυζαντινών χρόνων.

Ακολουθούν οι υπόλοιπες συνοικίες που απογράφηκαν ως συνοικίες του Καστρίου, με την εξής σειρά, όλες βέβαια χριστιανικές: Κεφαλόβρυση (mahalle-i Kefalovrissi), με 29 νοικοκυριά και 8 αγάμους, Παύλου Κούτσι (mahalle-i Pavlo Kuçi), με μόλις 3 νοικοκυριά και 2 αγάμους, Κορτζοζούπανα (mahalle-i Korcozupana), με 11 νοικοκυριά, Καστανιά (mahalle-i Kastanya), με την ιδιαίτερη σημείωση ότι τα 56 νοικοκυριά και οι 10 άγαμοί της, ο υψηλότερος πληθυσμός συνοικίας του Καστρίου στο κατάστιχο, ήταν σκηνίτες (haymane), Ντιρίμι (mahalle-i Dirimi), με 14 νοικοκυριά και 5 αγάμους, Σέρβου (mahalle-i Servu), με 25 νοικοκυριά, 11 αγάμους και μία ιδιαίτερη ιδιοκτησία (baştina), Σουπάκη (mahalle-i Supaki), με 21 νοικοκυριά και 2 αγάμους, Σκαρβούλη (mahalle-i İskarvuli), με 11 νοικοκυριά· τελευταία απογράφηκε η συνοικία της Υψηλής Ράχης (mahalle-i İpsili Rahi), στην οποία καταχωρίστηκε μία ιδιαίτερη ιδιοκτησία (baştina)

1. Το Καστρί στην πλαγιά του Ταΰγετου

και μόλις δύο νοικοκυριά που, σύμφωνα με ιδιαίτερη σημείωση, είχαν ειδικό καθεστώς: απαλλάσσονταν από τη σπέντζα και τους έκτακτους φόρους, καθώς κατασκεύαζαν και παρέδιδαν ετησίως 150 βέλη στο κάστρο της Μονοβάσιας (Μονεμβασίας). Το τοπωνύμιο Ψηλή Ράχη, σύμφωνα με τους πληροφορητές μας στην Καστανιά αλλά και τον χάρτη της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού του 1977 (1:50.000), σώζεται και σήμερα στον κάμπο, μεταξύ Καστανιάς και σημερινής Πελλάνας, όπου και τα καλύτερα χωράφια των Καστανιωτών.

Ιδού η επικεφαλίδα της καταχώρισης της Καστανιάς ως συνοικίας του Καστρίου στο ίδιο οθωμανικό κατάστιχο:

Δεν είναι σαφές αν η καταχώριση αναφέρεται στην Απάνω Καστανιά, στην Μπουσάκα και στη Λουσίνη, ή στο σημερινό χωριό: σε κάθε περίπτωση ήταν ένας οικισμός κτηνοτρόφων («σκηνιτών» ή «καλυβιτών» όπως θα έλεγαν στα βυζαντινά χρόνια) που μετακινούνταν από στο βουνό το καλοκαίρι, στον κάμπο τον χειμώνα.

Σε ό,τι αφορά τις άλλες συνοικίες, μπορούμε βέβαια να ταυτίσουμε τη συνοικία του Σέρβου με τα σημερινά Σερβείκα στα νότια του Καστρίου, το τοπωνύμιο Ντιρίμη ίσως με το Ντεμήρου (αν και το Demir υποδηλώνει τουρκικό ανθρωπωνύμιο), ίσως το Κεφαλόβρυσο με το τοπωνύμιο που οι πληροφορητές μας αναφέρουν ότι βρισκόταν στην περιοχή του Αγίου Κωνσταντίνου, οικισμού μεταξύ της σημερινής Πελλάνας και της Αγόριανης (παλιό τοπωνύμιο Ρεγκόζενα). Το τοπωνύμιο «Σουπάκη» αναφέρεται στα αρχεία της Βενετίας σε τεκμήρια του 1699 και του 1700, αμέσως μετά το Καστρί και τα Περιβόλια και πριν την Αλευρού: «Καστρί, Περιβόλια, Σουπάκη, Αλεβρού (...)». Δεν φαίνεται να επιβίωσε σήμερα. Επίσης δεν φαίνεται να έχουν επιβιώσει, ή χρειάζεται περισσότερη έρευνα για να τα εντοπίσουμε στα σημερινά μικροτοπωνύμια, τα υπόλοιπα μεσαιωνικά τοπωνύμια του χωριού που καταγράφει το κατάστιχο: Σκαρβούλη, Παύλου Κούτση, Κορτζοζούπανα. Για το τελευταίο τοπωνύμιο, ας σημειώσουμε ότι το επώνυμο Κορτζής (που πάντως μπορεί να έχει και τουρκική προέλευση από το korucu, δασοκόμος) υφίσταται και σήμερα στην Καστανιά, ενώ Župan σημαίνει στις σλαβικές γλώσσες τον επικεφαλής μιας ομάδας οικογενειών.

Συνολικά στις συνοικίες του Καστρίου, στις οποίες συμπεριλαμβάνονταν τότε και η Καστανιά, απογράφηκαν στα χρόνια του σουλτάνου Σελίμ Β΄, ένα μουσουλμανικό και 197 χριστιανικά νοικοκυριά, 41 άγαμοι και 4 ιδιαίτερες ιδιοκτησίες. Μπορούμε κατ' εκτίμηση να υπολογίσουμε το συνολικό πληθυσμό σε 600-800 ψυχές. Ήταν οπωσδήποτε το Καστρί (συμπεριλαμβάνοντας και την Καστανιά) ένα μεγάλο χωριό για τα δεδομένα εκείνης της εποχής. Επιβεβαιώνουν λοιπόν τα τεκμήρια των Οθωμανών σουλτάνων οπωσδήποτε την αναφορά των Βυζαντινών χρονικογράφων της Άλωσης την αναφορά στο Καστρί ως ένα μεγάλο πληθυσμιακό

2. Πύργος Δημητρακάκη στο Καστρί

3. Όπλα της Επανάστασης του 1821 στον Πύργο Δημητρακάκη

σύνολο, «πόλισμα». Το κατάστιχο καταγράφει αναλυτικά και τα φορολογικά έσοδα από το Καστρί, ένα άθροισμα 33.016 άσπρων (ασπ-μένιων οθωμανικών νομισμάτων της εποχής) που όφειλαν να πληρώνουν οι κάτοικοι του Καστρίου ετησίως στους Οθωμανούς αγάδες του Μυστρά με βάση τα αγροτικά και κτηνοτροφικά τους εισοδήματα.

Σε επόμενο σημείωμά μας θα παρουσιάσουμε από την ίδια πηγή τα ονόματα του Καστρίου και σε ένα τελευταίο θα παρουσιάσουμε τα φορολογικά έσοδα, που αποτυπώνουν την οικονομική δραστηριότητα του χωριού, που μπορεί σήμερα να είναι ένας μικρός δορυφόρος της Καστανιάς, αλλά στα βυζαντινά και μεταβυζαντινά χρόνια, όπως φαίνεται και από το όνομά του, ήταν, λόγω της σημαντικής του οχύρωσης, το κεφαλοχώρι, το διοικητικό κέντρο της περιοχής, με την Καστανιά οικισμό-δορυφόρο του. Στο μέλλον θα προχωρήσουμε και στην πλήρη

επιστημονική δημοσίευση αυτών των χωρίων από τα οθωμανικά κατάστιχα.

4. Ο Αν-Γιώργης στο Καστρί

Με ευχαριστίες στην αρχαιολόγο κ. Γεωργία Πάντου για την βοήθεια στην έρευνα.

Φωτο: 1, 2, 4 Γ. Λαγανάς, 3 Β. Κεμερίδου

Χρήστος Καρκάλας ένας Γεωπόνος με όραμα

Ο φίλος μας ομογενής Ηλίας Αλειφέρης επιστρέφει κάθε χρόνο από την μακρινή Αυστραλία στο αγαπημένο του χωριό, το όμορφο Καστόρι μας. Τούτο το Καλοκαίρι, ήρθε μια μέρα φέρνοντας το απολυτήριό του από την Αβερώνφειο Γεωργική Σχολή Λάρισας. «Ηρθε στο σπίτι μας ο γεωπόνος Χρήστος Καρκάλας και είπε στον πατέρα μου: Είναι πολύ καλός ο γιος σου και προτείνω να τον στείλεις στη Γεωργική Σχολή της Λάρισας. Έτσι βρέθηκα στην Αβερώνφειο Σχολή, όπου φοίτησα δύο χρόνια και πήρα απολυτήριο από το τμήμα Γαλακτοκομικής».

Η συζήτηση αυτή με τον αγαπητό κ. Ηλία στάθηκε η αφορμή για το μικρό αυτό αφιέρωμα σ' έναν εξαιρετικό άνθρωπο, που ήρθε και άλλαξε τον τρόπο καλλιέργειας με τις συμβουλές του στους αγρότες. Πρόκειται για τον γεωπόνο Χρήστο Καρκάλα, που άφησε το αποτύπωμά του, για τα χρόνια που υπηρέτησε στα χωριά της Περιφέρειάς μας. Ο Γιώργης Αποστολάκος διηγείται: «Πολύ ευχάριστος άνθρωπος και ομιλητικός. Ο καλύτερος γεωπόνος, φοβερός και ακέραιος. Ταξίδεψε με κτηνιάτρους στην Ολλανδία και έφερε ολλανδέζες αγελάδες, γίδες άλλη ράτσα και γουρούνες. Όταν τελείωνε το μάζεμα της ελιάς, έπαιρνε μαζί του μαθητευόμενους κλαδούχους για κλάδεμα. Έδωσε νέες οδηγίες για τα φυτοφάρμακα και μας συμβούλευε να ραντίζουμε με θειάφι και χαλαζόπετρα, όταν η θερμοκρασία ήταν 25 βαθμοί. Δεν φόραγε ποτέ «καλά» παπούτσια, πάντοτε τον βλέπαμε να φοράει άρβυλα. Βρισκόταν συνέχεια μέσα στα κτήματα και κοντά στους αγρότες». Στον Λογκανίκο, σ' ένα πολύ ζεστό και όμορφο διακοσμημένο μαγαζί με πίνακες του Γιώργου Γιαννακάκη, αλλά και άλλα όμορφα αντικείμενα, συναντήσαμε τον κ. Γιώργο Μάρκου, ο οποίος μαθήτευσε κοντά στον Χρήστο Καρκάλα και με πολλή προθυμία και θαυμασμό μας μίλησε γι' αυτόν. «Ήταν από την Βλαχοκερασιά. Κάθε Σαβ-

βατοκύριακο ερχόταν στον Λογκανίκο. Έφερε καινούριους σπόρους υβριδικούς, νέες καλλιεργητικές τεχνικές, φυτοφάρμακα και λιπάσματα. Μας δίδαξε να κλαδεύουμε τις ελιές, να στερφολογάμε τ' αμπέλια και να σπέρνουμε τα αραποσίτια με τα μουλάρια. Έδωσε καινούρια εργαλεία και πολλοί βγήκαν μαστόροι: χτίστες, μαραγκοί, κλαδούχοι. Στα κτήματα με κατωφέρεια χτίσαμε με τις οδηγίες του πεζούλες (ερμασιές), τις ξυλοδεσιές. Εκεί πήραν και φύτεψαν γροθάρια. Έφερε καινούρια κεντράδια και φυτέψαμε οπωροφόρα

Εκπαίδευσης της ομάδας πάνω στην αμπελοκαλλιέργεια

δέντρα. Έφερε ολλανδέζες αγελάδες και κασίκες ζάνερ (έτσι τις έλεγαν) για περισσότερο και καλύτερο γάλα. Γνώριζε όλους στο χωριό με το όνομά τους και αγαπήθηκε από όλους».

Υπάρχει ένα εξαιρετικό αρχείο των Παναγιώτη Παπαδόγιαννη και Κων/νου Λουριδά, σχετικό με τον Μορφωτικό Σύλλογο Αγροτοπαιδών Λογκανικού, στον οποίο διετέλεσε ως Πρόεδρος ο κ.

Παναγιώτης Παπαδόγιαννης. Ο Σύλλογος Ιδρύθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1950 και συνέστησε το Γεωργικό Μεταβατικό Σχολείο και τη Γεωργική Τεχνική Σχολή. Την εκπαίδευση των νέων αγροτών ανέλαβε ο εξαιρετος Γεωπόνος κ. Χρήστος Καρκάλας, σταλμένος από την τότε Διεύθυνση Γεωργίας Ν. Λακωνίας. Ο κ. Καρκάλας ομολογουμένως συνέβαλε τα μέγιστα στον εκσυγχρονισμό των καλλιεργειών στα χωριά της περιοχής μας. Παρακολουθούσε τις καλλιέργειες από την αρχή μέχρι τη συγκομιδή, συμβουλευοντας για την αντιμετώπιση ασθενειών και την αύξηση της παραγωγής. Έδινε συμβουλές για την εκτροφή, τη διατροφή και την αναπαραγωγή των αγροτικών ζώων και, σαν σωστός γεωπόνος, πήγαινε τακτικά στις καλλιέργειες μετά από τις συνταγές του, ώστε να βλέπει τα αποτελέσματα.

Και για να επανέλθουμε στον συμπαθή Ηλία Αλειφέρη, λίγα λόγια για την Αβερώνφειο Γεωργική Σχολή. Βρίσκεται στη Λάρισα και συνεχίζει να διαμορφώνει γεωργικές συνειδήσεις. Είναι η πρώτη Γεωπονική Σχολή της χώρας. Η έκτασή της είναι αντίστοιχη με το ιστορικό της μέγεθος και το κοινωνικό της αποτύπωμα. Τα

Η ομάδα του Γεωργικού Μεταβατικού Σχολείου εκπαιδεύεται στο κλάδεμα της ελιάς καθοδηγούμενη από τον εξαιρετο γεωπόνο της Δ/νσης Γεωργίας κ. Χρ. Καρκάλα, ο οποίος συνέβαλε τα μέγιστα στον εκσυγχρονισμό των καλλιεργειών του Λογκανικού.

Η ομάδα του Γεωργικού Μεταβατικού Σχολείου στη θέση Κατωμύλος, στο κτήμα του Ηλία Γομάτου, εκπαιδεύεται στην καλλιέργεια αραβοσίτου.

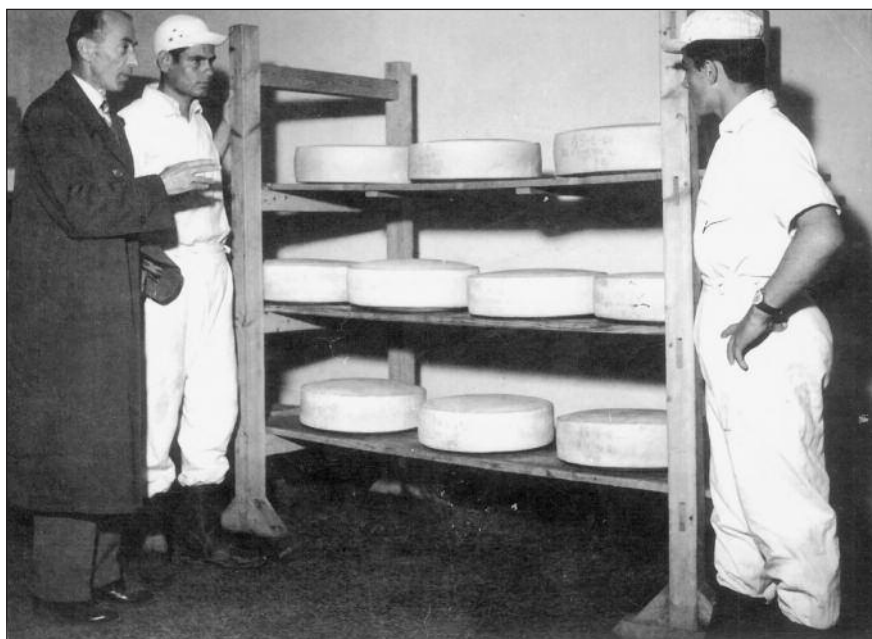

Ο γεωπόνος κ. Καρκάλας Χρήστος περιστοιχιζόμενος από τους Δημάκη Ηλία, Γομάτο Θεόφιλο, Παπαδόγιαννη Παναγιώτη, Σωτηρόπουλο Ηλία, Μακρή Ηλία, Λουριδά Κων/νο και Βρομοβρυσιώτη Δημήτριο.

42 στρέμματα περιλαμβάνουν ένα εκπαιδευτικό συγκρότημα 43 κτιρίων, το οποίο ξεκίνησε σταδιακά τη λειτουργία του τον Σεπτέμβριο του 1911. Η ιστορία της είχε αρχίσει μία δεκαετία νωρίτερα, με την απόφαση του ελληνικού κράτους για την ίδρυσή της, κατόπιν αξιοποίησης της γενναίας δωρεάς του Γεωργίου Αβέρωφ. Βασικός σκοπός της, σε μια εξαιρετικά δύσκολη οικονομική περίοδο για τη χώρα, όπου υπήρχε φτώχεια και υποσιτισμός, ήταν να μορφώσει και να καταρτίσει γεωπόνους που θα αναλάμβαναν τη διεύθυνση και την εποπτεία κτημάτων ή γεωργικών βιομηχανιών. Με άλλα λόγια, θα τροφοδοτούσε με κατάλληλο προσωπικό κομβικούς κλάδους της αγροδιατροφικής οικονομίας, μεταξύ των οποίων της γαλακτοκομίας, της τυροκομίας και της σπρωτοτροφίας. Έναν αιώνα και μία δεκαετία αργότερα, μπορεί η Σχολή να μην έχει την αρχική της δυναμική, αφού πλέον λειτουργούν μόνο δεκατρία από τα κτίριά της, ωστόσο συνεχίζει να αποτελεί σημείο αναφοράς για όσους θέλουν να ασχοληθούν με την αγροτική οικονομία. Το βασικό έργο που επιτελεί η Σχολή είναι ότι σπάει την οικογενειακή προκατάληψη και ανοίγει έναν νέο ορίζοντα γνώσης στους 75 σπουδαστές, με κεντρικό άξονα τις νέες τεχνολογίες. Γι'

Δημάκης Ηλίας, Παπαδόγιαννης Παναγιώτης, Σωτηρόπουλος Ηλίας, Γομάτος Θεόφιλος, Μακρής Ηλίας, Λουριδάς Κων/νος, Βρομοβρυσιώτης Δημήτριος και Παπαθεοφιλόπουλος Παναγιώτης από την Καστανιά.

Μάθημα γαλακτοκομίας στην Αβερώνφειο Γεωργική Σχολή
Φωτο: Ηλίας Δημ. Αλειφέρνης

αυτό επιδιώκει να αναπτύσσει συνεργασίες με ερευνητικά ιδρύματα και πολυεθνικές εταιρείες. «Χρησιμοποιούμε τα εργαστήρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για να κάνουμε το μάθημα της τεχνητής σπερματέγχυσης και συνεργαζόμαστε με τον Σύνδεσμο Εισαγωγέων Αγροτικών Μηχανημάτων, για να έρχονται οι σπουδαστές σε επαφή με τα πιο σύγχρονα γεωργικά μηχανήματα», αναφέρει η Διευθύντρια της Σχολής κυρία Ευαγγελία Σιώκη.

Ευχαριστούμε πολύ τον Διευθυντή του Δημοτικού Σχολείου Λογκανίκου κ. Πολυζώνη Μπουζιάνη για τις φωτογραφίες. Τον ευχαριστώ και για τη συνάντηση που έκλεισε στον Λογκανίκο.

Ευχαριστίες και για τον κ. Γιώργο Μάρκου και τον κ. Γιώργο Αποστολάκο για όσα θυμήθηκαν και κατέθεσαν για τον Γεωπόνο και σπουδαίο Άνθρωπο Χρήστο Καρκάλα.

Βαρβάρα Κεμερίδου

Φωτο από το αρχείο των Παναγιώτη Παπαδόγιαννη και Κων/νου Λουριδά

Με λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια το Καστόρειο εόρτασε και τίμησε τον Πολιούχο και προστάτη του Άγιο Θεόκλητο

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα και εκκλησιαστική μεγαλοπρέπεια εορτάσθηκε και φέτος την Κυριακή 1 Νοεμβρίου 2025 η μνήμη του προστάτη και πολιούχου της κωμόπολης μας Αγίου Θεοκλήτου Επισκόπου Λακεδαιμονίας. Στον επιβλητικό και περικαλλή Ενοριακό Ναό μας τελέσθηκε την παραμονή ο πανηγυρικός Αρχιερατικός Εσπερινός μετ' αρτοκλασίας από πλειάδα ιερέων από ενορίες της γύρο περιοχής, που συνλειτουργήσαν με τον Αχριερατικό Επίτροπο Καστορείου και ιερέα μας π. Νεκτάριο χοροστατούντος και ανήμερα τελέσθηκε ο πανηγυρικός Όρθος μετά αρτοκλασίας και η Αρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος του Σεβασμιότατου Μητροπολίτη μας κ. Ευσταθίου.

Ομιλία για τον τιμώμενο Άγιο και τον ρόλο της εκκλησίας για την σωτηρία της ψυχής κάθε χριστιανού, απεύθυνε ο Πανοσιολογώτατος Αρχιμανδρίτης π. Χρυσόστομος Θεοτοκάτος κληρικός της Ιεράς Μητροπόλεως Θηβών, ιατρός και αρχαιολόγος που φιλοξενείται στην Ι.Μ. Σπάρτης στα πλαίσια εργασίας του για τους τόπους ασκήσεως του Οσίου Νίκωνος του Μετανοείτε.

Πρίν το πέρας της Θείας Λειτουργίας ο Σεβασμιότατος Ποιμενάρχης χειροθέτησε Αναγνώστη τον Δημοσθένη Σμυρνιό του Παναγιώτη, μαθητή της Α' Λυκείου Καστορείου και μιλώντας με επαινετικά λόγια για τον ευσεβή νέο και την οικογένειά του, του ευχήθηκε να συνεχίσει με το ίδιο ζήλο στον δρόμο της αρετής και της μάθησης.

Στην ιερή εκδήλωση παρέστη άγημα Στρατού για την απόδοση τιμών.

Στο τέλος ακολούθησε η καθιερωμένη λιτάνευση της ιεράς εικόνας του Αγίου στην πλατεία της όμορφης Κωμόπολης μας.

Μετά το πέρας των ιερών εκδηλώσεων στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου «Μπακή» προσφέρθηκε στους επισήμους τσάι, καφές και γλυκίσματα. Σε όλους τους παρευρισκομένους

προσφέρθηκε γλυκό και στους στρατιώτες του αγήματος μικρό γεύμα. Τα κέρασματα αυτά ήταν προσφορά του Φιλόπρωχου Ταμείου της Ενορίας Καστορείου.

Στη συνέχεια οι επίσημοι μετέβησαν στον Καραβά όπου τελέσθηκε παρουσία του αγήματος του Στρατού επιμνημόσυνη δέση υπέρ των 12 αδικοχαμένων στρατιωτών, όταν το στρατιωτικό όχημα που επέβαιναν εξετράπη της πορείας του. Οι

στρατιώτες ήταν μέλη της στρατιωτικής μπάντας του αγήματος, που θα απέδιδε τιμές ανήμερα της εορτής του Αγίου Θεοκλήτου στο Καστόρειο το έτος 1972.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκε πλήθος κόσμου από το Καστόρειο και τη γύρο περιοχή και οι μαθητές των Σχολείων του Καστορείου συνοδευόμενοι από τους καθηγητές τους. Παρέστησαν επίσης, εκπρόσωποι των τοπικών φορέων Καστορείου, από την πολιτική και αυτοδιοικητική ηγεσία ο Βουλευτής Λακωνίας κ. Νεοκλής Κρητικός, ο Αντιπεριφερειάρχης κ. Θεόδωρος Βερούτης, οι Αντιδήμαρχοι Δήμου Σπάρτης κ. κ. Δημοσθενής Κακούρος και Φάνης Λάζαρης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι κ. Γεώργιος

Κουρεμπής και η κ. Μαρία Τσιρώνη Πρόεδρος του Ιατρικού Συλλόγου Λακωνίας, ο Διοικητής της Στρατιωτικής Φρουράς Λακωνίας Ταξίαρχος κ. Γεώργιος Ζορμπάς οι Διοικητές της Αστυνομίας και της Πυροσβεστικής συνοδευόμενοι από αντιπροσωπεία αξιωματικών, ο Πρόεδρος κ. Χρήστος Βασιλείου και τα μέλη της Δημοτικής Κοινότητας Καστορείου, η Πρόεδρος της Δ.Κ. Πελλάνας κ. Βάσω Σιγαλού και εκπρόσωποι τοπικών φορέων.

E.B.

Φωτο: Αντωνία Δαμιανάκη

*Από την προετοιμασία και τη γιορτή για το άναμμα
του Χριστουγεννιάτικου δέντρου*

Φωτο: Αντωνία Δαμιανάκη

*Συζητώντας στον
Λογκανίκο για τον
Χ. Καρκάλα
Φωτο: Β. Κεμερίδου*

Αντίγραφο του υπ' αριθ. 143/7-2-2012 Πρακτικού του Αγροτικού Συνεταιρισμού Καστορείου

(Από τον αγαπητό συμπολίτη μας κ. Χρίστο Καραλέμα)

«Το Συμβούλιο του Συνεταιρισμού αποφασίζει να μη γίνει καταπολέμηση του δάκου της ελιάς για το έτος 2012 για τους εξής λόγους: Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Καστορείου υπάρχουν δέκα άτομα βιολόγων, τα οποία έχουν στην κατοχή τους έναν μεγάλο αριθμό στρεμμάτων, τα οποία έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα των βιολογικών και συνεπώς δεν επιτρέπεται να ρεντίσουν. Άλλα τόσα στρέμματα είναι σε κατοικημένη περιοχή.

Άρα πάλι δεν επιτρέπεται ο ρεντισμός. Στην περιοχή Ντεμίρια (η οποία είναι κατοικημένη) υπάρχει μεγάλος αριθμός ζώων. Στις περιοχές Καϊτσα, Πηλάδες, Κυρίμπεν, Μάντρες κ.λ.π. έχουν να μαζέψουν ελιές τουλάχιστον για μια πενταετία. Οπότε απομένουν ελάχιστες περιοχές για ρέντι.»

Να σημειώσουμε ότι σε δημοσίευμα της ημερήσιας εφημερίδας ΛΑΚΩΝΙΚΑ ΝΕΑ (23/9/91) τίθεται το ερώτημα: ΕΝΟΧΟΙ ΟΙ ΑΕΡΟΨΕΚΑΣΜΟΙ ΓΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥΣ ΖΩΩΝ ΣΤΟ ΚΑΣΤΟΡΙ; Ερωτάται δε και ο Υπουργός Γεωργίας αν γνωρίζει το τόσο σοβαρό για τη δημόσια υγεία γεγονός και τι μέτρα πρόκειται να συστήσει στις αρμόδιες υπηρεσίες να λάβουν, ώστε να προστατευθεί η δημόσια υγεία αποτελεσματικά.

Δημοτικό Σχολείο Καστορείου. Δάσκαλος ο Λάμπρος(;)

Δυο πατεράδες συζητούν μαζί του για τα αγόρια τους. Ο ένας είναι ο Χρίστος Μουστάκης και ο άλλος είναι ο Παναγιώτης Τζωρτζάκης. Ο δάσκαλος τους ανακοινώνει ότι ο Λεωνίδας (του Παναγιώτη) προάγεται, αλλά ο Νίκος Μουστάκης δεν τα κατάφερε. Και ο πατέρας Μουστάκης σε έντονο ύφος.

– Δάσκαλε, τι είναι αυτά που λες; Δεν γίνεται να μείνει ο γιος μου.

Και ο δάσκαλος, κατόπιν ωρίμου σκέψεως λέει.

– Ε, τότε, πρέπει να μείνει ο Λεωνίδας.

Κάποτε υπήρχε μια φτωχή γυναίκα που για ότι καλό της συνέβαινε, με το παραμικρό έλεγε: Δόξα τω θεώ. Κοντά της ζούσε ένας πλούσιος που κάθε φορά που περνούσε μπροστά από το σπίτι της την άκουγε να

λέει: Δόξα τω θεώ, ευχαριστώ, Κύριε, και κάθε φορά εκνευριζόταν. Όσπου μια μέρα λέει στον υπηρέτη του.

– Πήγαινε στην αγορά και πάρε δυο καρότσια τρόφιμα και πήγαινε τα σ' αυτή τη γυναίκα και όταν σε ρωτήσει ποιος τα έφερε, να της πεις ο Διάβολος τα έφερε. Πράγματι, την άλλη μέρα χτυπάει το κουδούνι της γυναίκας. Ανοίγει την πόρτα, βλέπει τα δυο καρότσια γεμάτα τρόφιμα και τον υπηρέτη πιο πίσω.

– Δόξα τω θεώ, ευχαριστώ Κύριε, φώναξε λάμποντας από χαρά.

– Δεν θέλετε να μάθετε ποιος σας τα έφερε; Ρώτησε ο υπηρέτης.

– Όχι, παιδί μου, δεν έχει σημασία. Όταν ο Θεός θέλει, ακόμη και ο Διάβολος τον υπηρετεί.

Ο κάβουρας και η μάνα του, Αίσωπος

Η μάνα του έλεγε στον κάβουρα να μην περπατάει λοξά ούτε να τρίβει τα πλευρά του σε υγρές πέτρες. Και τότε αυτός της λέει: «Μάνα, συ που με ορμηνεύεις, περπάτα ίσια και βλέποντάς σε θα σε μιμηθώ».

(Όποιος θέλει να κάνει παρατηρήσεις στους άλλους, πρέπει να ζει και να βαδίζει πρώτος αυτός σωστά και έπειτα να κάνει το δάσκαλο).

Οι Γκιόνηδες, Ιούλιος Τυπάλδος

Γκιόνης και κουκουβάγια έλεγαν μια νυχτιά.

«Τι μαύρη τύχη είναι τούτη οπού μας πολεμά!

Ευφραίνουμε τις νύχτες με τη γλυκιά φωνή,

κι όλοι επαινούν τ' απδόνι, που σαν εμάς λαλεί.

Συκοφαντία και φθόνος τον κόσμο κυβερνούν,

μεγάλους ταπεινώνουν, μικρούς υμνολογούν.

Λοιπόν, τους επαίνους μας ας ψάλλουμε εμείς,

γιατί να μας παινέψει δεν θα βρεθεί κανείς.

ΛΕΣΧΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

Οι Λέσχες Ανάγνωσης είναι ομάδες ανθρώπων που συναντιούνται τακτικά για να συζητήσουν ένα κοινό βιβλίο, μοιράζοντας προσωπικές εμπειρίες, θέματα και ερωτήματα, ενθαρρύνοντας την κριτική σκέψη και την αναγνωστική απόλαυση, με στόχο την εμβάθυνση στη λογοτεχνία, από κλασικά έργα μέχρι σύγχρονη λογοτεχνία, και αποτελούν μια ευκαιρία για κοινωνικοποίηση και καλλιέργεια της φαντασίας. Ένα βιβλίο που το διαβάζουν δέκα άνθρωποι είναι δέκα διαφορετικά βιβλία. Την πρώτη φορά που θα πας σε μια λέσχη ανάγνωσης θα το δεις αυτό να ζωντανεύει μπροστά στα μάτια σου –σε σημείο να μην το πιστεύεις. Κι αυτός είναι ένας από τους καλύτερους λόγους να συμμετάσχεις σε μια λέσχη ανάγνωσης. Το βιβλίο ως διαδικασία γραφής και έκδοσης ξαναμπήκε στη ζωή μας με την πολιτική βιογραφία της τελευταίας δεκαετίας. Ενδιαφέρον είναι να εισέρχεται ένα βιβλίο στην αγορά ως πέτρα που προκαλεί ταραχή. Μακάρι να συνέβαινε συχνά κάτι τέτοιο και με τα βιβλία πεζογραφίας, ποίησης, δοκιμίου ή και επιστήμης.

Στα Γιάννενα, Λέσχες Ανάγνωσης από όλη την Ελλάδα συναντήθηκαν στην 4η Πανελλήνια Διαλεστική Συνάντηση στις 6 & 7/12/2025, σε μια ξεχωριστή γιορτή, όπου η λογοτεχνία έγινε γέφυρα ανάμεσα στη ματιά των συγγραφέων και την καρδιά των αναγνωστών.

Με θέμα «Το ηπειρωτικό τοπίο ως μνήμη, πηγή έμπνευσης και σύνορο», έξι συγγραφείς με καταγωγή από την Ήπειρο, πλαισιωμένοι από (18) Λέσχες Ανάγνωσης, άπλωσαν ένα πολύχρωμο ψηφιδωτό από απόψεις, σκέψεις, λέξεις, συναισθήματα, εμπειρίες, τόπους, τοπία, μνήμες, σύνορα.

Η Πανελλήνια Διαλεστική συνάντηση έγινε στο Πολιτιστικό Κέντρο “Δημήτρης Χατζής”, για να γιορτάσουν το λόγο, τη σκέψη, τις λέξεις, τις ιδέες. Από τη συνάντηση αυτή δεν έλειψε η Λέσχη Ανάγνωσης Σπάρτης στην οποία μετέχουν πολλοί και κυρίως γυναίκες, οι οποίες συνδέονται μεταξύ τους εντός και εκτός Λέσχης. Τι θα λέγατε για μια Λέσχη Ανάγνωσης Καστορείου;

B.K.

Πρωινό

Σβήνω αυτό το φως
Βάλε για καφέ
Ξημερώνει, που `ναι τα κλειδιά μου
Τα λεφτά είναι στην ψωμιέρα
Κι ότι ζήσαμε μες στη νύχτα αυτή
Σαν σπουργίτι το τζάμι μας ραγίζει

Ραγίζει η αγάπη μας
Κομμάτια κι αποσπάσματα
Γυρεύει αίμα και ρίζες
Μεροδούλι μεροφάι στιχουργική
Κι όταν ριζώνει ουράνιο τόξο είδες
Ανοίγει ξάφνου
Μες στις κυκλοφορίας την αιχμή

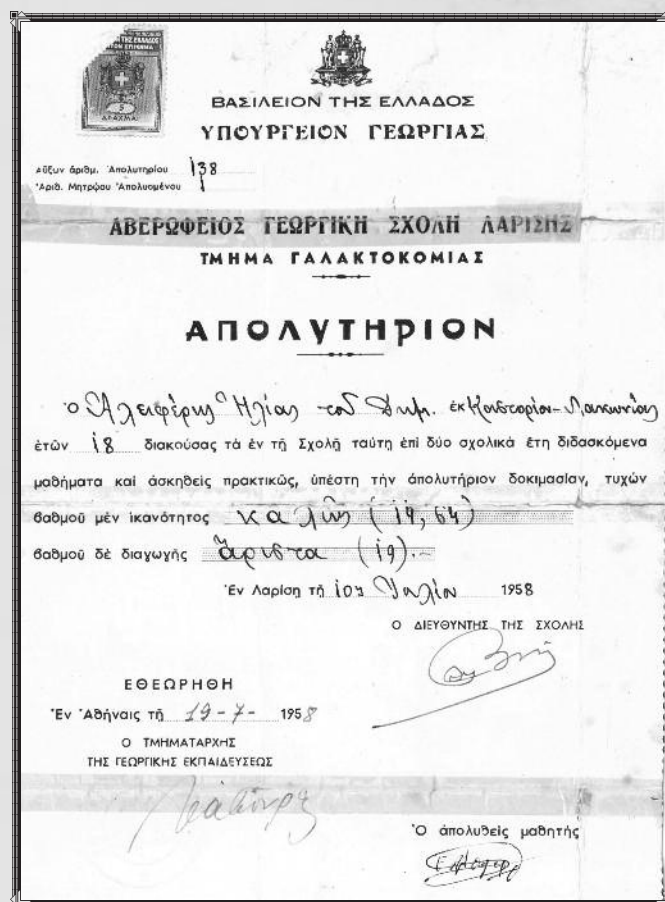
Κλείσε το νερό
Δεν άκουσα τη λες
Αλλαξίες σου αφήνω στο καλοριφέρ
Είπα η νύχτα ίσως είναι
Πρόληψη κοινή θρυμμάτισμα γυαλιού
Σαν αράχνη εφτάχρονη φοβία

Γυρίζω την πλάτη μου
Και να το πάλι εδώ μπροστά
Θα ξαναβρούμε τους φίλους μας
Θα βγαίνουμε τα βράδια όπως πριν
Το καλοκαίρι θα πιάσουμε ένα σπίτι
Ξαναγυρνώντας
Στο απότομα ατέλειωτο ρεφρέν

Στις εννιάμισι
Θα πάω απ' το γιατρό
Αν αργήσω να ο αριθμός
Τα παιδιά κοιμούνται ακόμα
Κι ότι ζήσαμε μες στη νύχτα αυτή
Ξημερώνει με στάχτες στον αέρα

Και φεύγει αόρατο
Αλλάζοντας ταχύτητες
Ζητώντας δρόμο
Στην πολιτεία μας να μπει
Σαν μια καινούργια μουσική
Κι όταν ριζώνει
Ουράνιο τόξο τέλειο
Ανοίγει ξάφνου
Μες στις κυκλοφορίας την αιχμή

Διονύσης Σαββόπουλος

Μοραϊτικά κάλαντα

Χριστούγεννα, πρωτούγεννα, πρώτη γιορτή του χρόνου
για βγάτε, δείτε, μάθετε πως ο Χριστός γεννάται.
Γεννάται κι ανατρέφεται με μέλι και με γάλα.
Το μέλι τρών' οι άρχοντες, το γάλα οι αφεντάδες
και το μελισσοβότανο να νίβονται οι κυράδες.
Κυρά ψηλή, κυρά λιγνή, κυρά γαϊτανοφρύδα,
κυρά μ' όταν στολίζεσαι να πας στην εκκλησιά σου
βάζεις τον ήλιο πρόσωπο και το φεγγάρι αγκάλη
και τον καθάριο αυγερινό τον βάζεις δαχτυλίδι.
Εμείς εδώ δεν ήρθαμε να φάμε και να πιούμε,
παρά σας αγαπούσαμε κι ήρθαμε να σας δούμε.
Δώστε μας και τον κόκορα, δώστε μας και την κότα,
δώστε μας και πέντ' έξι αυγά να πάμε σ' άλλη πόρτα.

Περιοδική έκθεση στο αρχαιολογικό μουσείο της Σπάρτης

Επισκεφθήκαμε το Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης και μείναμε έκθαμβοι μπροστά στα εκθέματα της περιοδικής έκθεσης με θέμα: «Λεωνίδας ο Λακεδαιμόνιος». Η έκθεση εστιάζει στη ζωή του Βασιλιά Λεωνίδα και στις παραδοσιακές αρχές των Σπαρτιατών. Θαυμάσια είναι και τα κείμενα που συνοδεύουν τα εκθέματα. Ζήτησα από την κ. Ευαγγελία Πάντου, Προϊσταμένη της ΕΦΑΛΑΚ (Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας), να μας ξαναγήσει στην Έκθεση και να μας μιλήσει για τη σημασία της. Την ευχαριστούμε πάρα πολύ που ανταποκρίθηκε με προθυμία και μας έστειλε τα Πρακτικά της όλης διοργάνωσης μέχρι την ολοκλήρωση της σπουδαίας αυτής Έκθεσης.

Όσα ακολουθούν είναι αποσπάσματα από αυτά τα πρακτικά.

«Υπάρχουν ήπτες εξίσου λαμπρές με τις νίκες... Λεωνίδας ο Λακεδαιμόνιος: περιοδική έκθεση στο Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης

Η περιοδική έκθεση «Λεωνίδας ο Λακεδαιμόνιος» διοργανώθηκε από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας στο πλαίσιο των προγραμματιζόμενων από το ΥΠΠΟΑ εορταστικών εκδηλώσεων «Θερμοπύλες – Σαλαμίνα 2020» και φιλοξενείται στους χώρους της μόνιμης έκθεσης του Αρχαιολογικού Μουσείου Σπάρτης. Ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο 2020 και αποδόθηκε στο κοινό τον Μάιο 2021, κατόπιν επανέναρξης λειτουργίας των Μουσείων στο πλαίσιο των μέτρων για τον περιορισμό διάδοσης του κορονοϊού Covid-19. Η μελέτη εκπονήθηκε με αυτεπιστασία από το επιστημονικό προσωπικό της ΕΦΑΛΑΚ. Την συντονιστική επιμέλεια είχε η Ευαγγελία Πάντου, Προϊσταμένη της ΕΦΑΛΑΚ, την επιστημονική επιμέλεια η Μαρία Τσουήλη, Προϊσταμένη του Τμήματος ΠΚΑΜ, ενώ για τη διαμόρφωση των εννοιών της έκθεσης και την επιλογή των εκθεμάτων εργάστηκαν και οι Χαρίκλεια Γιαννακάκη, Αφροδίτη Μαλιτζού, Ευαγγελία Μανιάτη, Λεωνίδας Σουκλέρης και Γιώργος Τσιαγγούρης, αρχαιολόγοι του Τμήματος Προϊστορικών και Κλασικών αρχαιοτήτων και Μουσείων της ΕΦΑ Λακωνίας. Τον μουσειολογικό σχεδιασμό ανέλαβε η Ελευθερία Βλάχου, Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος, με τη συνεργασία του Σπυρίδωνα Νάσαινα, αρχιτέκτονα μηχανικού-μουσειογράφου.

Το σκεπτικό της έκθεσης εστιάζει στο γεγονός ότι η μάχη των Θερμοπυλών συμπυκνώνει εμβληματικά τόσο την ουσία της «Λακεδαιμονίων Πολιτείας» όσο και τον λεγόμενο «μύθο της Σπάρτης». Ειδικότερα, ο βασιλιάς Λεωνίδας Α' αναδεικνύεται σε εμβληματική μορφή του σπαρτιατικού ιδεώδους και σε

έκφραση του αξιακού συστήματος της πολιτείας των Λακεδαιμονίων. Η περιοδική έκθεση είναι αφιερωμένη στον Λεωνίδα, συγχρόνως όμως αναφέρεται υπαινικτικά σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής των «ομοίων» στη Σπάρτη, καθώς και στις βασικές αρχές και τις αρετές που την καθορίζουν μέσα από περιορισμένο αριθμό εκθεμάτων, που συνδέονται με έξι εκθεσιακές ενότητες: Α. Η γέννηση ενός Ηρακλείδη (ιστορικό πλαίσιο). Β. Η αγωγή ενός ομοίου (πειθαρχία και μέτρο). Γ. Η ζωή ενός στρατιώτη (αριστεία και ευσέβεια). Δ. Η ανάδειξη ενός βασιλιά (πολιτειακοί θεσμοί). Ε. Ο θάνατος ενός ήρωα (η εκστρατεία και η μάχη). ΣΤ. Τιμή σ' εκείνους... (ο απόηχος και ο «μύθος»).

Με κεντρικό έκθεμα τον κορμό του οπλίτη

επισκέπτες, με μια υπαινικτική αποδόμηση κάποιων από αυτά.

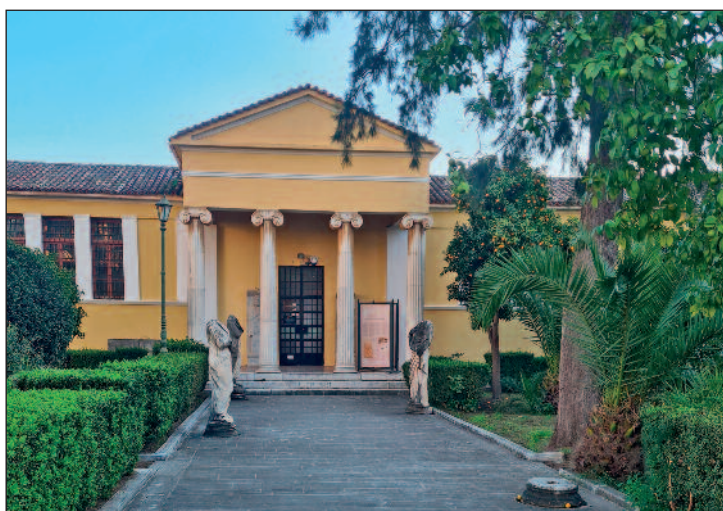
Η **πρώτη ενότητα** έχει ως τίτλο «Η γέννηση ενός Ηρακλείδη (ιστορικό πλαίσιο)». Ο Λεωνίδας ανήκει σε ένα από τα δύο βασιλικά γέννη της Σπάρτης, καθώς όμως δεν είναι ο πρωτότοκος γιός, δεν προορίζεται εξ αρχής για βασιλιάς. Είναι χαρακτηριστική περίπτωση ομοίου, που ανατρέφεται σύμφωνα με το αξιακό σύστημα της πολιτείας των Λακεδαιμονίων.

Η **δεύτερη ενότητα** έχει ως τίτλο «Η αγωγή ενός ομοίου (πειθαρχία και μέτρο)». Στο πλαίσιο της υποχρεωτικής και οργανωμένης εκπαίδευσης (αγωγής) των νέων, βασικές αρετές συνιστούσαν η πειθαρχία και το μέτρο, που σχετιζόνταν άμεσα με τη μετέ-

πειτα στρατιωτική, συλλογική και λιτή ζωή των ομοίων. Αντιπροσωπευτικό και εμβληματικό παράδειγμα των αποτελεσμάτων της αγωγής συνιστά ο βασιλιάς Λεωνίδας. Η ενότητα τεκμηριώνεται με αναθήματα από το ιερό της πολιούχου Αθηνάς Χαλκιοίκου, τα οποία σχετίζονται με την επίσημη, θρησκευτική και στρατιωτική ζωή και με έναν εκ των σημαντικότερων λατρευτικών χώρων της δωρικής πόλης, στον οποίο διαδραματίστηκαν σημαντικά ιστορικά γεγονότα κατά την περίοδο αναφοράς.

Η **τρίτη ενότητα** επιγράφεται ως «Η ζωή ενός στρατιώτη (αριστεία και ευσέβεια)». Απώτερος στόχος της εκπαίδευσης των Λακεδαιμονίων ήταν και η αριστεία: στο πλαίσιο της στρατιωτικής οργάνωσης και ζωής επιζητούσαν οι στρατιωτικές ικανότητες και η δόξα του ηρωικού θανάτου, ήδη από την εποχή του Τυρταίου. Άλλο ένα ξεχωριστό χαρακτηριστικό των Σπαρτιατών ήταν η ευσέβεια. Η συλλογική θρησκευτική ζωή, οι λατρείες και οι εορτές (Υακίνθια, Γυμνοπαιδιές) συνδέονται άμεσα με τη στήριξη και την έκφραση των αρχών και των επιδιώξεων της Μεγάλης Ρήτρας.

Η επόμενη, **τέταρτη ενότητα** έχει ως τίτλο «Η άνοδος ενός βασιλιά». Η πολιτειακή οργάνωση του σπαρτιατικού κράτους συνδέεται με τις βασικότερες αρετές και με εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής των πολιτών, αναδεικνύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη διάπλαση του ήθους, των αρετών και της προσωπικότητας του βασιλιά Λεωνίδα και έχοντας ως απότοκο τη μάχη των Θερμοπυλών και τις διαχρονικές και πολυδιάστατες συνέπειές της. Ειδικότερα, θεσμοί όπως οι δύο βασιλείς, η Γερουσία, η συνέλευση των πολιτών και οι Έφοροι, συνιστούν θεμέλια της φυσιογνωμίας και της πολιτειακής οργάνωσης του σπαρτιατικού κράτους. Σε αυτό το πλαίσιο καθοριστικό υπήρξε το δικό στοιχείο, όπως

που είναι γνωστός ως «Λεωνίδας», το εκθεσιακό αφήγημα αναπτύσσεται στους χώρους της μόνιμης έκθεσης, εντάσσοντας ορισμένα από τα ήδη υπάρχοντα εκθέματα που το υποστηρίζουν. Παράλληλα, παρουσιάζονται για πρώτη φορά επιλεγμένα εκθέματα από τις αρχαιολογικές αποθήκες.

Διάρθρωση της έκθεσης

Η εισαγωγική ενότητα είναι μια βιντεοπροβολή με τίτλο «Τιμή σ' εκείνους». Πρόκειται για εικόνες σε συνεχή διαδοχή (morphing), που ξεκινούν από ένα περίγραμμα-σκιά της προτομής του Λεωνίδα (Εικ. 4), περνούν στην ίδια την προτομή, σε μορφές πολεμιστών (ειδώλια, ανάγλυφοι πίθοι κ.τ.λ.) και μετασχηματίζονται μέσα στους αιώνες στον «μύθο του Λεωνίδα» (αγάλματα του γλύπτη Φαληρέα στη Σπάρτη και τις Θερμοπύλες, χαρακτικά, πίνακες ευρωπαϊκής ζωγραφικής των David, Palagi, Pinelli, D'Azeglio), εικόνες από βιβλία, κόμικ, ταινίες κ.ο.κ.), για να καταλήξουν και πάλι στον Λεωνίδα-σκιά. Η προβολή συνοδεύεται από λέξεις-κλειδιά και δίνει ερεθίσματα με βάση γνώσεις, αντιλήψεις, και προσλαμβάνουσες που είναι ήδη οικείες σε πολλούς και δημιουργούν διάφορα σημεία διεπαφής με τους

προκύπτει από μη αντιθετικά ζεύγη [ζεύγη διδύμων (Δίοσκουροι, Ελένη-Κλυταιμνήστρα), με δύο πατέρες (Δίας-Τυνδάρεως) και δύο φύσεις (θεϊκή-θνητή), δύο γένη βασιλείων κ.ο.κ.]. Η ενότητα τεκμηριώνεται με δύο στήλες με ανάγλυφες παραστάσεις των Διοσκούρων. Η διπλή φύση των Διοσκούρων και η διπλή πατρική τους καταγωγή καθιέρωσε τόσο τη λατρεία τους όσο και την εικονογραφία τους στη Σπάρτη. Η εμφάνιση και διάδοση των αναγλύφων κατά την ύστερη αρχαϊκή και την πρώιμη κλασική περίοδο δικαιολογείται από το γεγονός ότι τα μυθικά αδέρφια ενσαρκώνουν, με τη δράση και τις αρετές τους, τις βασικές αρχές της ιδεολογίας του Σπαρτιάτη οπλίτη.

Η **πέμπτη ενότητα**, η σημαντικότερη θεματικά και εννοιολογικά ενότητα της έκθεσης, έχει ως τίτλο «Ο θάνατος ενός ήρωα (η εκστρατεία και η μάχη)». Το 481 και το 480 π.Χ. η Σπάρτη προΐσταται στο συνέδριο των Ελλήνων στον Ισθμό, σπκώνει όλο το βάρος και καρπώνεται τη δόξα της ηρωικής και σθεναρής αντίστασης κατά των Περσών στα στενά των Θερμοπυλών. Ο Λεωνίδας αποφάσισε ο ίδιος να ηγηθεί του σπαρτιατικού σώματος, παρότι γνώριζε τον χρησμό της Πυθίας, σύμφωνα με τον οποίο η Σπάρτη θα καταστρεφόταν αν δεν σκοτωνόταν στη μάχη ένας βασιλιάς απόγονος του Ηρακλή. Με στρατιωτική ευφυΐα, παρέταξε τα στρατεύματα των Ελλήνων στα στενά των Θερμοπυλών και κατάφερε να συνενώσει τον ελληνικό συνασπισμό κάτω από τις διαταγές του, να εξουδετερώσει την αριθμητική υπεροχή των Περσών και να επιτρέψει σε ένα μικρό αριθμό υπερασπιστών να συγκρατήσουν τη δύναμη του περσικού στρατού. Όταν πλέον οι εχθροί περικύκλωσαν τη θέση του, λόγω της προδοσίας του Εφιάλτη, ο Λεωνίδας έστειλε το μεγαλύτερο τμήμα του ελληνικού στρατού έξω από το πέρασμα, ώστε να ζήσουν και να πολεμήσουν στη συνέχεια, διατηρώντας στις Θερμοπύλες όσους θεωρούσε απαραίτητους για να καθυστερήσει τους Πέρσες. Τριακόσιοι Σπαρτιάτες, τους οποίους δεν εγκατέλειψαν οι 700 Θεσπείς, αντιστάθηκαν σθεναρά και ηρωικά και σκοτώθηκαν μέχρι τον τελευταίο. Το γεγονός της ήττας και του θανάτου του Σπαρτιάτη βασιλιά όχι μόνο δεν πλήττει το κύρος της Σπάρτης αλλά, αντίθετα, αναδεικνύει την ηγεμονική της θέση στον πανελλήνιο αγώνα κατά των Περσών. Σημαντικότερο έκθεμα της ενότητας και εμβληματικό αντικείμενο του Αρχαιολογικού Μουσείου της Σπάρτης είναι το ίδιο το γλυπτό του Σπαρτιάτη οπλίτη που έχει ταυτιστεί με τον Λεωνίδα. Ο καλλιτέχνης έχει αποδώσει την αντρική μορφή με ελαφρά υψωμένο βλέμμα και αινιγματικό, συγκρατημένο χαμόγελο, θέλοντας πιθανόν να εκφράσει την ιδιότυπη μοίρα της. Η καλλιτεχνική αξία του αγάλματος του Σπαρτιάτη οπλίτη ξεπερνά κάθε άλλο γνωστό παράδειγμα από τη Λα-

κωνία κατά την πρώιμη κλασική περίοδο. Η ανέγερση ενός τέτοιου γλυπτού πλησίον του σημαντικότερου ιερού της πολιούχου Αθηνάς Χαλκιοίκου ήταν τιμή που άρμοζε σε ελάχιστους, όπως οι βασιλείς Λεωνίδας και Παυσανίας, που περιγράφουν οι αρχαίοι συγγραφείς. Σε κάθε περίπτωση, το γλυπτό φιλοτεχνήθηκε από έναν χαρισματικό καλλιτέχνη και αποδίδει με ιδιαίτερη ζωντάνια την μορφή του Σπαρτιάτη οπλίτη της περιόδου των Περσικών Πολέμων.

Η **έκτη ενότητα** επιγράφεται ως «Τιμή σ' εκείνους... (ο απόληκος και ο «μύθος»)». Η

Δεύτερη ενότητα

Τέταρτη ενότητα

Σπάρτη πρωτοστάτησε στην αντιμετώπιση της περσικής απειλής, ειδικότερα μέσα από το εξέχον παράδειγμα στάσης εν πολέμω στη μάχη των Θερμοπυλών. Η στάση των Τριακοσίων αποτέλεσε την επιτομή όλων των ξεχωριστών χαρακτηριστικών του σπαρτιατικού κράτους και των πολιτών του, συμπυκνώνοντας την ουσία της πολιτείας των Λακεδαιμονίων και του «μύθου της Σπάρτης». Η ξεκάθαρη επιλογή του βασιλιά Λεωνίδα Α' και των 300 Σπαρτιατών να πράξουν ένα χρέος, το οποίο θα μπορούσαν να είχαν αποφύγει, οδήγησε σε έναν πολεμικό άθλο που, παρά την ήττα στο πεδίο της μάχης, υπήρξε νίκη ηθική και σφραγίστηκε στις συνειδήσεις συγχρόνων και μεταγενέστερων ως ανυπέρβλητο παράδειγμα ανδρείας, ηρωισμού και αυτοθυσίας. Στην ενότητα παρουσιάζονται τρεις λίθινες επιτύμβιες στήλες, στο άνω τμήμα των οποίων αναγράφονται τα ονόματα των νεκρών εν πολέμω: Γοργώπας, Αινήημος, Ολβιάδας. Στη Λακωνία απαντούν συνολικά 26 επιτύμβια μνημεία θανόντων εν πολέμω, τόσο στη Σπάρτη όσο και σε περιοικίδες περιοχές, από τον 5ο αιώνα π.Χ. μέχρι και τους ρωμαϊκούς αυτοκρατορικούς χρόνους. Τα λιτά αυτά μνημεία έχουν συνδεθεί με τη λυκούργεια νομοθεσία, που απαγόρευε την αναγραφή των ονομάτων επάνω στους τάφους, με εξαίρεση τους νεκρούς κατά τη διάρκεια της μάχης και τις γυναίκες που πέθαιναν κατά τη διάρκεια του τοκετού ή της λοχείας. Οι αρχαίες πηγές μαρτυρούν ότι στόχος των σχετικών απαγορεύσεων ήταν να εμποδιστεί η επίδειξη του πλούτου σε διάφορες πτυχές του νεκρώσιμου τελετουργικού τυπικού, να υπάρξει περιορισμός στο δημόσιο πένθος αλλά και ισότητα στην ταφή.»

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης είναι το πρώτο επαρχιακό μουσείο της Ελλάδας που σχεδιάστηκε και κτίστηκε εξ αρχής για το σκοπό αυτό. Αρχισε να οικοδομείται το 1874 σε σχέδια του Αρχιτέκτονα Γ. Κατσαρού αν και κατά καιρούς είχε θεωρηθεί έργο του διάσημου Δανού αρχιτέκτονα του 19ου αι. T. Hansen και ολοκληρώθηκε στις 23 Ιανουαρίου 1876. Το κτήριο στην πρώτη του μορφή περιελάμβανε δύο αίθουσες πέραν της κεντρικής, δυτικά και ανατολικά της οποίας είχε κτιστεί ένα ιωνικό πρόπυλο

Βαρβάρα Κεμερίδου

Πηγές: Ευαγγελία Πάντου, Μαρία Τσούλη, Λεωνίδας Σουκλέρης, «Υπάρχουν ήπτες εξίσου λαμπρές με τις νίκες... Λεωνίδας ο Λακεδαιμόνιος: περιοδική έκθεση στο Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης» Μ. Ξανθοπούλου - Ε. Γιαννούλη - Ε. Ζυμή - Α. Μπάνου - Χρ. Παπαδοπούλου (επιστ. επιμ.), Το Αρχαιολογικό Έργο στην Πελοπόννησο 3, Πρακτικά της Γ' Διεθνούς Επιστημονικής Συνάντησης, Καλαμάτα, 2-5 Ιουνίου 2021, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών, Καλαμάτα 2024, 881-891.

Επειδή πολλά κοινωνικά θέματα, αλλά και άλλες εκδηλώσεις, μάς διαφεύγουν ή δεν τα μαθαίνουμε έγκαιρα, παρακαλούμε τους αναγνώστες μας και μέλη μας να μας ενημερώνουν για τα συμβαίνοντα, είτε μέσω των ανταποκριτών μας, είτε απευθείας σε μας τους ίδιους.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Από Αμερική ήρθαν: Ο Κωνσταντίνος Λιναρδάκης του Γεωργίου και της Αγγελικής.

ΓΑΜΟΙ

• Η Αλεξία Βαλεντίνοβα και ο Ηλίας Κοκκορρός του Κωνσταντίνου και της Δήμητρας Αθ. Παπαδοπούλου παντρεύτηκαν στις 17 Αυγούστου 2025 στον Ι.Μ.Ν. της Ευαγγελιστρίας στη Σπάρτη και βάπτισαν το αγοράκι τους και του έδωσαν το όνομα Κωνσταντίνος.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

• Η Ευαγγελία και ο Νίκος Νικητάκης του Ευθυμίου, που ζουν στα Χουνταλικά Αργολίδας, απόκτησαν το δεύτερο παιδί τους στις 3 Νοεμβρίου 2025, ένα κοριτσάκι.

• Η Ζωή Νικητάκη του Ηλία και ο Γιώργος Χασαπόγιαννης που ζουν στο Άστρος Κυνουρίας απόκτησαν

στις 13 Νοεμβρίου 2025 το τρίτο τους παιδί, ένα αγοράκι

Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσουν τα νεογέννητα και να είναι καλότυχα στη ζωή τους.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

• Η Ζωή Νικητάκη του Ηλία και ο Γιώργος Χασαπόγιαννης βάπτισαν το δεύτερο κοριτσάκι τους στις 2 Μαΐου 2025 στον Ι.Ν. του Αγίου Νικολάου στο Άστρος Κυνουρίας και του έδωσαν το όνομα Ανδριανή-Ειρήνη.

• Η Παναγιώτα Μαρινοπούλου του Δημητρίου και ο Νεκτάριος Αμανατίδης του Κυριάκου βάπτισαν το δεύτερο αγοράκι τους στις 29 Ιουνίου 2025 στον Ιερό Ναό του Αγίου Νικολάου Παρορίου Σπάρτης και του έδωσαν το όνομα Δημήτριος

Ευχόμαστε στους γονείς να ζήσουν τα νεοφώτιστα και να ευτυχίσουν στη ζωή τους.

ΠΕΝΘΗ

• Η Κωνσταντίνα Αμανατίδου του Σπυρίδωνος πέθανε στις 8 Ιουλίου 2025 στη Σκούρα Σπάρτης σε ηλικία 87 ετών.

• Ο Σταμάτης Αλειφέρης του Χρήστου πέθανε στις 12 Οκτωβρίου 2025 στον Καναδά σε ηλικία 87 ετών.

• Ο Ευαγγελος Σκρεπέτης του Μελετάου πέθανε στις 17 Οκτωβρίου 2025 στην Καλαμάτα και κηδεύτηκε στο Παρδάλι Σπάρτης σε ηλικία 66 ετών.

• Ο Γιάννης Τσιμερέλης σύζυγος της Τασίας Λάμπου του Γεωργίου πέθανε στην Αθήνα στις 12 Νοεμβρίου 2025 σε ηλικία 71 ετών.

• Η Τασία Κεμερίδου του Γεωργίου, το γένος Σαράντου Τσίπουρα, πέθανε στην Αθήνα στις 17 Νοεμβρίου 2025 σε ηλικία 79 ετών.

• Η Ειρήνη Τσερωτά του Παναγιώτη, το γένος Γεωργίου Αλεξανδράκη, πέθανε στον Καναδά σε ηλικία 80 ετών.

• Ο Δημήτριος Λάζαρης του Θεοφάνη πέθανε στις 23 Νοεμβρίου 2025 στη Σπάρτη σε ηλικία 80 ετών.

• Ο Ιωάννης Ρουμελιώτης του Γεωργίου πέθανε στις 6 Δεκεμβρίου 2025 στο Καστόρειο σε ηλικία 90 ετών.

• Ο Ιωάννης Δημητριάδης του Γεωργίου πέθανε στις 6 Δεκεμβρίου 2025 στις Αχαρνές Αττικής σε ηλικία 91 ετών.

• Ο Γεώργιος Μιχαλόπουλος του Θεοφάνους πέθανε στις 9 Δεκεμβρίου 2025 στην Αθήνα και κηδεύτηκε στην Πελλάνα σε ηλικία 73 ετών.

Συλλυπούμαστε τους οικείους και τους ευχόμαστε την από Θεό παρηγοριά.

Ε.Β.

Προτάσεις για ανάγνωση βιβλίων από την Ανατολή Παπαδοπούλου

Μαρκ Μαζάουερ:
Όσα δεν είπες
(εκδ. Άγρα, 2017)

Ο Μαρκ Μαζάουερ είναι ιστορικός και συγγραφέας, με ειδίκευση στη σύγχρονη Ελλάδα, την Ευρώπη του 20ού αιώνα και σε διεθνή ζητήματα, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια. Μνημειώδες έργο του, μεταξύ πολλών άλλων, το «Θεσσαλονίκη, πόλη των φαντασμάτων»: Χριστιανοί, Μουσουλ-

μάνοι και Εβραίοι, 1430- 1950». Στο «Όσα δεν είπες», εξερευνά τις ευρωπαϊκές συγκρούσεις του 20ού αιώνα μέσα από τη ζωή, τις ελπίδες και τα όνειρα μιας και μοναδικής οικογένειας, της οικογένειας του συγγραφέα. Διερευνώντας τις ιδιαίτερες και συγκινητικές

ιστορίες των μελών της, ο Μαρκ Μαζάουερ αφηγείται τις θυσίες και τις σιωπές που σφράγισαν μια γενιά και τους απογόνους της. Η μοίρα θέλησε μέλη της οικογένειας να βιώσουν την πολιορκία του Στάλινγκραντ, τον εγκλεισμό στο γκέτο της Βίλνας, την κατοχή στο Παρίσι ή να βρεθούν ακόμη και στις γραμμές της Βέρμαχτ. Ο Βρετανός πατέρας του, γιος Ρωσοεβραίων εμigreδών που διέφυγαν από τους μπολσεβίκους, τον εμφύλιο και την επανάσταση και εγκαταστάθηκαν στο Λονδίνο, υπήρξε ο τυχερός της οικογένειας. Ο Μαξ, ο παππούς του συγγραφέα, ένας σοσιαλιστής που είχε αγωνιστεί στα οδοφράγματα κατά των στρατιωτών του τσάρου, δεν μίλησε ποτέ γι' αυτό.

Νίκου Δαββέτα:
Η δεσμοφύλακας
(Εκδ. Πατάκη, 2025)

«Όταν η νόσος του Αλτςχάιμερ είχε καταβάλει πλήρως τη μητέρα μου, εκείνη εξακολουθούσε να θυμάται με τον δικό της τρόπο τα χρόνια που υπηρέτούσε ως σωφρονιστική υπάλληλος στις γυναικείες φυλακές Αβέρωφ και Κορυδαλλού. Μπορεί να μη θυμόταν ποιος ήμουν, πού ζούσε και σε ποια εποχή, όμως ανέφερε συχνά, με τα μικρά τους ονόματα, δεκάδες κρατούμενες, ποινικές και πολιτι-

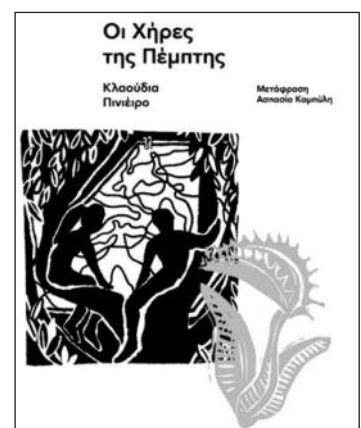

κές, με τις οποίες είχε συγχρωτιστεί. Και όσο εκείνη ξαναζούσε «τα χρόνια του καθήκοντος», ως δεσμοφύλακας, αναγκαστικά τα ξαναζούσε κι εγώ, καθώς η παιδική μου ηλικία είχε σηματοδοτεί από διαδοχικές επισκέψεις «στη δουλειά της μαμάς».

Το κοινό μας ταξίδι ως το αναπότρεπτο τέλος της, οι παραληρηματικοί μονόλογοι και οι καθημερινοί μας διάλογοι, μέσα από τον παραμορφωτικό φακό της ασθένειας, διασώθηκαν σε δύο πυκνογραμμένα τετράδια. Τώρα, δεν ξέρω αν συνιστούν μια εξομολόγηση μεταμορφωμένη σε μυθοπλασία ή μυθοπλασία μεταμφιεσμένη σε αυτοβιογραφική εξομολόγηση». Ν.Δ (από το οπισθόφυλλο του βιβλίου).

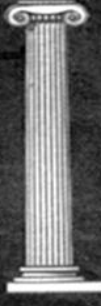
Κλαούδια Πινιέρο:
Οι χήρες της Πέμπτης
(εκδ. Πατάκη)

Πίσω από τον τοίχο: Οι νεόπλουτοι κάτοικοι ενός ιδιωτικού προαστίου του Μπουένος Άιρες, στα ξέφρενα χρόνια της οικονομικής φούσκας, προσπαθούν να διατηρήσουν το επίπεδο της ζωής τους με κάθε κόστος. Δίπλα στην πισίνα: Τέσσερις φίλοι συναντιούνται κάθε Πέμπτη βράδυ για να παίξουν χαρτιά, ανενόχλητοι από υπηρέτριες, παιδιά και συζύγους. Μία απ' αυτές τις Πέμπτες όμως θα αφήσει πίσω της τρεις νεκρούς και τρεις χήρες. Η Κλαούδια Πινιέρο, χαρακτηρισμένη και ως «βασίλισσα του αργεντινικού νουάρ» είναι η τρίτη πιο μεταφρασμένη συγγραφέας της Αργεντινής, μετά τον Μπόρχες και τον Κορτάσαρ και έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία.

BILL'S HOUSE
KAFE - BAR

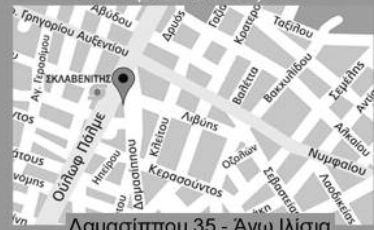
ΚΑΣΤΟΡΕΙΟ
Τηλ: 27310 57918
Κιν: 693 634 4073

Faux Bijoux

Ασημικά
Ε.Κραμποβίτη
Καστόρι

K
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ home
Είδη οικιακής χρήσεως • Φωτιστικά
Είδη δώρων • Επιπλή εξαακής

Δαμασπίπου 35 - Αγ. Ιλίσια
Τηλ./Fax: 210 7757337
e-mail: karagiannishome@hotmail.com
Καραγιαννης home, www.karagiannishome.gr

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΝ
Τηλ. 2731057218

SUPER MARKET
ΣΙΔΗΡΙΚΑ - ΧΡΩΜΑΤΑ
ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ - ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ

Παραδοσιακά προϊόντα

ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΟ
το Άστιον
ΜΑΓΟΥΛΑ ΣΠΑΡΤΗΣ

ΟΙ ΑΝΑΓΚΕΣ ΑΥΞΑΝΟΥΝ
Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ
ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ

SUPER MARKET
ΛΑΓΑΝΑΣ

Μέλος Ομίλου
Νικόλαος Δ. Λαγανάς
Καστόρι Λακωνίας
Τηλ. 2731057468

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΡΤΟΠΟΙΪΑΣ
«Η ΚΑΣΤΑΝΙΑ»
ΧΩΡΙΑΤΙΚΟ ΠΑΞΙΜΑΔΙ 70%

ΜΑΡΙΑ ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΗ
ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΝ ΣΠΑΡΤΗΣ
Τηλ. 2731057571, 6944504728

Λαμπής Κων/νος

Λυνάπτησις
καφενείο • ψητοπωλείο

Καστόρειο Λακωνίας
Τηλ.: 27310 57278, Κιν.: 6942642258

ΚΑΦΕΝΕΙΟ
ΤΟ ΣΤΕΚΙ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΗΛ. ΓΑΡΥΦΑΛΗΣ
☎ 27310 57221

ΥΛΙΚΑ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ
ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΜΟΥΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΚΑΣΤΟΡΙ ΛΑΚΩΝΙΑΣ
ΤΗΛ.: 27310 57286 ΚΙΝ.: 6942461314

Βασιλική Βισβή
Τηλ: 6937219636

+ΘΕΣΙ ΤΕΧΝΙΚΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ

μελέτη • σχεδίαση • δομή

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΕΟΝΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π. Μsc - MBA - TQM Unipi
Κιν. 694 887 0554

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.
Κιν. 694 748 5651

ΜΑΡΙΑ ΓΑΒΑΛΑΚΗ Msc in Advanced Architectural
Αρχιτέκτων Μηχανικός Design
Κιν. 693 723 9416

- ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
- ΕΚΔΟΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΑΔΕΙΩΝ
- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΤΙΡΙΩΝ
- ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ
- ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ
- ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΔΗΛΩΣΕΙΣ **ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ**

ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗ & ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ 228, ΣΠΑΡΤΗ, ΤΚ. 23100
Τηλ. 27310 83747, 83742
www.synthesi-design.com

ΤΟ ΦΑΓΟΠΟΤΙ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ
ταβέρνα - εστιατόριο

Καστόρι Λακωνίας
Τηλ. 27310 57034 Κιν. 6970016976

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΤΑΪΓΕΤΟΥ «Η ΛΟΥΣΙΝΑ» Δράσεις Δ΄ τριμήνου 2025

● Ολοκληρώθηκε η τοποθέτηση της μεγάλης σκάλας στα στενά στο Φαράγγι των Μύλων. Ήταν απαραίτητη η αντικατάσταση, διότι η τοποθετημένη από το 2006 ξύλινη είχε φθαρεί και ήταν επικίνδυνη για την ασφάλεια των πεζοπόρων. Ο Σύλλογος ευχαριστεί θερμά τον Ελληνικό Ορειβατικό Σύλλογο Σπάρτης για την κάλυψη της δαπάνης κατασκευής της.

● Στις 26 Οκτωβρίου με πολυπληθή ομάδα διασχίσαμε το Φαράγγι των Μύλων από το Γεωργίτσι στο Καστόρειο.

● Την Κυριακή, 15 Νοεμβρίου, σε κοινή εκδήλωση με τον Ε.Ο. Σπάρτης διοργανώθηκε μανιταροπορεία από τη θέση Λάτα-Παναγία Μπρουσάγκα-Λουσίνα - Σταυρούλης - Αγιαννάκης με τη συμμετοχή 60 και πλέον ορειβατών και φίλων για συλλογή μανιταριών. Μετά την πορεία, έγινε αναγνώριση των μανιταριών και στη συνέχεια προσφέρθηκαν βραστό, λουκάνικο, μπουκουβάλα, αλλά και μανιταρόσουπα και ριζότο μανιταριών και επακολούθησε γλέντι μέχρι το απόγευμα.

● Ενόψει του Καστορείου Ημιμαραθωνίου έχουμε αναλάβει την ετοιμασία και διάθεση του πρωινού και φαγητού το μεσημέρι με την παραδοσιακή φασολάδα. Επίσης μέσω του Συλλόγου θα γίνουν όλες οι προμήθειες αναλωσίμων που απαιτούνται για τους αγώνες. Τέλος έχουμε αναλάβει και ξεκινήσει, όπως κάθε χρόνο, τον καθαρισμό και την σήμανση της διαδρομής των 22,4 χλμ. για την ασφάλεια των αθλητών.

Ο Σύλλογος παρακαλεί και προσκαλεί τα μέλη του και τους φίλους εθελοντές για τη συμμετοχή και βοήθειά τους τόσο στον χώρο του φαγητού, στα γραφεία του Συλλόγου, την Κυριακή το πρωί, 21 Δεκεμβρίου, όσο και στον καθαρισμό και προετοιμασία της διαδρομής.

Όσοι το επιθυμούν παρακαλούμε να επικοινωνούν με τον Κώστα Λαγανά στο τηλέφωνο: 697 4098419.

Για τον Σύλλογο Φίλων Ταϊγέτου "Η ΛΟΥΣΙΝΑ"

Κωνσταντίνος Χ. Λαγανάς